

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ANALÝZA KULTURNÍHO CESTOVNÍHO RUCHU
ANDALUSIE**

Vedoucí práce: Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.

Autor práce: Lucie Pavlíková

Studijní obor: Španělský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: 3.

2009

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou Univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

České Budějovice, 20. dubna 2009

.....
Lucie Pavlíková

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala všem, kteří mě při zpracování bakalářské práce jakkoli podpořili. Především děkuji vedoucí mé práce Mgr. Miroslavě Aurové, Ph.D. za cenné rady, informace a čas, který mi během konzultací poskytl.

Anotace

Předmětem bakalářské práce je analýza cestovního ruchu Andalusie se zaměřením na kulturní cestovní ruch. Cílem práce je poukázat na množství společenských atraktivit andaluské autonomní oblasti, které však nejsou českými návštěvníky plně využívány a zaostávají tak nad atraktivitami přírodními. Úvodní kapitola je věnována geografické, historické, administrativní a hospodářské charakteristice regionu. Následující kapitola představuje úvod do cestovního ruchu španělské Andalusie a současně obsahuje i jeho analýzu. Zásadní částí práce jsou kapitoly zaměřené na Andalusii jako region cestovního ruchu, ve kterých je popsán její kulturní potenciál a atraktivita. V závěrečné části práce je provedeno zhodnocení nabídky zájezdů do Andalusie na českém trhu a vyhodnocení průzkumu povědomí Čechů o dané oblasti.

Annotation

The object of this bachelor thesis is an analysis of tourism of Andalusia with a view to cultural tourism. The aim of the work is to demonstrate a huge number of social attractions of the region of Andalusia and manifest the fact that these social attractions are underrated by Czech tourists in comparison with natural attractions. The opening chapter deals with geographical, historical, administrative and economic characteristics of the region. The following chapter presents an introduction to the tourism of Spanish Andalusia as well as its analysis. The crucial parts of the work are the chapters presenting Andalusia as a tourist region and describing its cultural potential and attraction. In the final part of the thesis there are presented the analysis of tours to Andalusia offered in the Czech market and the interpretation of results of market research – knowledge of Czech people concerning the territory of Andalusia.

Osnova

ÚVOD.....	8
Cíle práce.....	8
Metodika práce.....	9
1. AUTONOMNÍ OBLAST ANDALUSIE.....	11
1.1. Geografické charakteristiky.....	11
1.2. Historie.....	12
1.3. Administrativní dělení.....	15
1.4. Hospodářství.....	16
1.4.1. Primární sektor.....	17
1.4.2. Sekundární sektor.....	17
1.4.2. Terciární sektor.....	18
2. CESTOVNÍ RUCH.....	19
2.1. Cestovní ruch Španělska – analýza návštěvnosti a příjmů.....	19
2.2. Cestovní ruch Andalusie – analýza.....	21
2.2.1. Návštěvnost a příjmy.....	21
2.2.2. Motivy návštěvníků.....	23
2.2.3. Ubytovací zařízení.....	23
2.2.4. Způsob dopravy.....	25
3. ANDALUSIE JAKO REGION CESTOVNÍHO RUCHU.....	26
3.1. Atraktivita.....	26
3.2. Typy cestovního ruchu Andalusie.....	26
4. KULTURNÍ CESTOVNÍ RUCH ANDALUSIE.....	29
4.1. Charakteristika kulturního cestovního ruchu.....	29
4.2. Vybrané atraktivita andalusických provincií.....	29
4.2.1. Huelva.....	30
4.2.2. Sevilla.....	31
4.2.3. Cádiz.....	32
4.2.4. Málaga.....	33
4.2.5. Córdoba.....	33
4.2.6. Jaén.....	34
4.2.7. Granada.....	34
4.2.8. Almería.....	35

4.3. Kulturně-společenské organizované akce.....	36
4.3.1. Náboženské slavnosti.....	38
4.3.2. Karnevaly.....	40
4.3.3. Světové slavnosti.....	40
4.3.3.1. <i>Kulturní akce vycházející z historických událostí</i>	40
4.3.3.2. <i>Výroční trhy</i>	41
4.4. Hudba a tanec.....	41
4.5. Býčí zápasy.....	43
4.6. Gastronomie.....	44
5. PROPAGACE A NABÍDKA ZÁJEZDŮ DO ANDALUSIE V ČR.....	46
5.1. Propagace.....	46
5.2. Nabídka zájezdů.....	46
5.3. Distribuce zájezdů.....	47
6. PRŮZKUM „POVĚDOMÍ ČECHŮ O ŠPANĚLSKÉ ANDALUSII.....	48
6.1. Preference při výběru zájezdu.....	48
6.2. Návštěvnost oblasti.....	49
6.3. Kulturní znalosti.....	50
ZÁVĚR.....	52
RESUMEN.....	54
POUŽITÉ ZDROJE.....	58
A. Odborná literatura.....	58
B. Výroční zprávy.....	59
C. Internetové zdroje.....	60
BIBLIOGRAFICKÉ REFERENCE.....	61

Úvod

Cestovní ruch je významným společensko-ekonomickým fenoménem, který každoročně představuje největší pohyb lidské populace za rekreací, poznáváním nových míst a odlišných kultur a získáváním nevšedních zážitků a zkušeností. Cílem cestovního ruchu je umožnit účastníkovi naplnění jeho snů z příjemné dovolené. Současným jevem, spojeným s nárůstem finančních a časových možností účastníků cestovního ruchu, je zvyšující se poptávka po jiné než tradiční rekreační dovolené. Roste popularita sportovního, dobrodružného i venkovského cestovního ruchu. Zájem spotřebitelů se však upírá i ke kulturním atraktivitám cílových míst, což způsobuje navýšení počtu účastníků kulturního cestovního ruchu, který umožňuje přímé uspokojování jejich společenských, kulturních a estetických potřeb.

Význam zmíněného druhu cestovního ruchu roste i ve španělské autonomní oblasti Andalusie, která v sobě ukrývá směsici rozličných kultur. O Andalusii se říká, že stále představuje „pravé“ Španělsko se všemi jeho typickými kulturními projevy. Tato oblast se profiluje jako: „Země matadorů a loupežníků, žhavá a vášnivá, exotická a blízká, která ztělesnila prototyp romantického Španělska, okořeněného světoznámými mýty o Carmen, Donu Juanovi a Figarovi“ (Olmedo 2004: 8). Národní umělec Josef Toman ji na úvodních stránkách svého díla Don Juan popisuje jako „Krutou zem protikladů, v níž láska a smrt jsou rodné sestry“. Obě tato hodnocení představují andaluskou atraktivitu, která společně s velkým množstvím kulturních objektů vytváří z Andalusie ideální artikl kulturního cestovního ruchu.

Cíle práce

Cílem této bakalářské práce je provést analýzu cestovního ruchu Andalusie s výraznějším zaměřením na stav andaluského kulturního cestovního ruchu. Smyslem dané analýzy je zmapovat návštěvnost oblasti, její příjmy z cestovního ruchu apod., dále také představit nejdůležitější historické objekty a kulturní akce.

Autorka práce se bude snažit porovnat velikost kulturního potenciálu Andalusie s jeho skutečným využitím v rámci kulturního cestovního ruchu. Sledováno bude především to, nakolik je pravdivá domněnka o podceňování andaluských společenských atraktivit na úkor atraktivit přírodních.

Dalším z cílů práce je zhodnocení dostupnosti Andalusie z České republiky a s tím spojené studium nabídky zájezdů na českém trhu. Ta odráží skutečnost, že čeští turisté využívají v Andalusii ve větší míře pobytové než poznávací zájezdy. Přestože má Andalusie bohatou kulturní tradici, zůstává tento fakt řadě českých občanů utajen. Proto bude v zájmu této práce zjistit, co je příčinnou výše řečeného a odhalit, jaké je vlastně skutečné povědomí Čechů o španělské Andalusii.

Metodika práce

Text bakalářské práce je členěn do 6 hlavních kapitol a několika podkapitol. Úvodní kapitola představuje vymezení sledovaného regionu. Autonomní oblast Andalusie je zde popsána z hlediska geografického, historického, administrativního a hospodářského. Větší pozornost je věnována hlavně historii regionu, která má pro jeho kulturní vývoj zásadní význam.

Následuje kapitola, která představuje úvod do problematiky cestovního ruchu a dále se zabývá analýzou cestovního ruchu Španělska a Andalusie. Vzhledem k nedostatečnému množství česky psaných zdrojů, které by obsahovaly věrohodné informace o andaluském cestovním ruchu, byla autorka při tvorbě analýz nucena používat výhradně oficiální výroční zprávy Ústavu turistických studií a Andaluské autonomní vlády.

Další kapitoly pojednávají o Andalusii jako regionu cestovního ruchu, který má z hlediska rozvoje turismu určité vlastnosti. Pro představení Andaluského cestovního ruchu, v rámci této bakalářské práce, je žádoucí popsat jeho nejdůležitější typy a také objasnit pojem kulturní cestovní ruch. Jelikož podstatným definičním předpokladem pro realizaci kulturního cestovního ruchu je kvalitní nabídka kulturně-společenských atraktivit, je nutné těmto objektům věnovat značnou část práce. Autorka se především zaměřuje na kulturně-historické objekty, které představuje spolu s jednotlivými andaluskými provinciemi, a organizované kulturní akce. Druhé jmenované opět postrádaly relevantní české zdroje, a proto byly zásadní informace o nich čerpány ze zahraničních internetových zdrojů.

Kapitola pět se věnuje marketingové propagaci v cestovním ruchu a rozsahu nabídky zájezdů do Andalusie na českém trhu. Hodnocení nabídky zájezdů vychází z osobních výzkumů autorky, realizovaných převážně na internetových stránkách on-line prodejců zájezdů.

Poslední kapitola obsahuje vyhodnocení originálního průzkumu povědomí Čechů o andaluské oblasti. Cílem průzkumu bylo zjistit jaké jsou jejich skutečné kulturní představy o Andalusii.

Nejprve bylo nutné sestavit dotazník s vhodným počtem otázek, na které by byli ochotni odpovědět i dotazovaní lidé bez znalosti andaluské kultury. Z tohoto důvodu nemohl průzkum obsahovat otázky zaměřené pouze na andaluskou kulturu. Do dotazníku tak byly začleněny i dotazy týkající se preferencí při výběru dovolené a realizovaných cest do Španělska a Andalusie. Otázky vycházející z andaluské kultury byly zvoleny tak, aby jejich obtížnost respondenty neodradila. Proto se týkají obecně nejznámějších kulturních událostí a objektů. Aby bylo sestavení dotazníku úplné, zdálo se vhodné, začlenit do něj i dotazy na pohlaví, věkovou skupinu a dosažené vzdělání.

Následně byl dotazník publikován na internetovém portálu www.vyplnto.cz, výhodou těchto webových stránek je, že umožňují autorovi dotazníku průběžně sledovat odpovědi respondentů a otázky dodatečně upravovat. Autorce bakalářské práce tato funkce napomohla k získávání informací o věkových skupinách respondentů a jejich případnému doplnění z údajů získaných z přímého pouličního dotazování.

1. Autonomní oblast Andalusie

1.1. Geografické charakteristiky

Andalusie, jedna ze 17 španělských autonomních oblastí, se rozkládá na samotném jihu Pyrenejského poloostrova. Region sousedí se třemi dalšími španělskými autonomními oblastmi (Extremadura, Castilla – La Mancha, Murcia) a má společnou hranici s Portugalskem a britskou zámořskou oblastí Gibraltar (viz. Příloha 1). Jihovýchodní a Jihozápadní břehy oblasti jsou omývány Středozemním mořem a Atlantským oceánem. Od afrického kontinentu ji dělí pouhých 14 km šíře Gibraltarského průlivu.

S rozlohou 87 595 km²,¹ což představuje cca 17 % povrchu Španělska, je Andalusie druhá² největší mezi autonomními oblastmi.

Andalusie je právem nazývána zemí protikladů, ať už se jedná o kulturu, obyvatelstvo či krajinný ráz. Pouště se zde vyskytují po boku močálů, rozsáhlé písčné pláže přecházejí do skalnatých zátok a roviny do horských masivů. Za konkrétní příklad může posloužit nížina kolem řeky Guadalquivir v kontrastu s pohořími Sierra Morena na severu a Sierra Nevada na jihu země. Zmíněná řeka je jednou ze dvou nejdůležitějších andaluských toků. Druhá z nich, Guadiana, tvoří přírodní hranici mezi regionem Huelva a Portugalskem.

Více jak 50 % andaluského teritoria zaujímají horské oblasti, přičemž celá jedna třetina povrchu se nachází ve větší výšce než 600 metrů nad mořem. Na sever Andalusie zasahuje pohoří Sierra Morena a na severozápad Sierra de Aracena. Na východě se rozprostírá Sierra de Segura spolu se Sierrou de Cazorla. Jih území zaujímá Betický systém. Součástí tohoto horského komplexu je i Sierra Nevada, ve kterém se nachází nejvyšší hora Andalusie Mulhacén.³

Andaluské klima je typické středomořské s teplým suchým létem a mírnou zimou s občasnými srážkami. Přestože je zde značná variace klimatu závislá na krajinném rázu, celkově jde o jeden z nejteplejších evropských regionů. Průměrná roční teplota je udávána v rozmezí 16 - 20°C. Charakteristickým rysem území je nízký stupeň oblačnosti. Uvádí se, že se jedná o oblast s nejvyšším počtem slunečních dní v roce.

Andalusie se pyšní půvabnými městy, bílými vesnicemi a rozlehlými háji, plodícími vinnou révu, olivy a plody citrusů.

¹ Dle Olmedo, F. (2004): *Andalucía de arriba abajo*.

² Větší rozlohu má jen autonomní oblast Castilla y León.

³ 3 482 metrů nad mořem; Jedná se o nejvyšší horu Pyrenejského poloostrova. Nejvyšší hora Španělska Pico del Teide se pak nachází na ostrově Tenerife (v autonomní oblasti Canarías).

Téměř 17 % povrchu Andalusie zabírají Národní parky a přírodní rezervace. Nejznámější z nich Národní park Doñana byl vyhlášen Biosférickou rezervací v rámci mezinárodního programu UNESCO Člověk a biosféra.⁴

Jedná se zároveň o nejlidnatější oblast Španělska, jejichž zhruba 8 milionů obyvatel si zachovalo svou tradiční lásku k folklóru. Stejně tak se zde zachovalo i patriarchální vnímání společnosti. V porovnání s údaji ostatních západoevropských regionů má jen velmi malé procento andalusických žen zaměstnání mimo domov. Přesto zde matka zastává v rodině nejdůležitější funkci a je považována téměř za posvátnou.

Dominantním náboženstvím Andalusie je, stejně jako na území celého Španělska, křesťanství. Typickým místním rysem je navíc striktní uctívání Panny Marie, která se stává jednou z ústředních postav Velikonočního týdne. Naprostá většina obyvatel jsou katolíci, menšiny pak muslimského, židovského a protestantského vyznání. Úředním jazykem oblasti je španělština. Důležitý je zde andaluský dialekt.

1.2. Historie

Charakter Andalusie byl po dlouhá léta utvářen vzájemnou interakcí několika odlišných proudů etnických i obecně civilizačních. Toto rozsáhlé míšení se projevilo v ekonomické, společenské i kulturní oblasti.

Mezi nejstarší památky dokládající existenci člověka na území dnešní Andalusie patří granadská jeskyně Piñar pocházející z období staršího paleolitu.

Andalusie je považována i za pravděpodobné⁵ centrum jednoho z původních národů Pyrenejského poloostrova, kterým byli Tartessané. Na ty postupem času působily i jiné národy, které začaly postupně poloostrov osidlovat. Významným pro Andalusii byl příchod Féničanů, jež se usadili kolem roku 1100 př. Kr. u dnešního Cádizu. Celé území Španělska bylo nadále ovlivňováno migrujícími Kelty, Řeky, Kartaginci a v neposlední řadě i Římany.

Postupné začleňování Iberského⁶ poloostrova do římského impéria začalo roku 206 př. Kr. dobytím Nového Kartága.⁷ Římané své nové území nazývali Hispánií, názvem odvozeným od města Hispalis.⁸ Jednou z nejbohatších římských provincií byla

⁴ Více o programu UNESCO Člověk a biosféra naleznete na webových stránkách: <http://mab.kav.cas.cz/mab.html>.

⁵ Vladislav Beneš (2002): *Španělsko a Španělé* uvádí, že druhým možným centrem Tartessanů byl region Murcia.

⁶ Název odvozen od Iberů (druhého z původních národů, jejichž původ není zcela jasný).

⁷ Dnešní Cartagena – region Murcia.

⁸ Dnešní Sevilla – hlavní město regionu Andalusie.

právě Bética,⁹ považována za sýpku celého Impéria. Za dob Římanů došlo k vybudování nových měst, akvaduktů, chrámů i divadel. Zároveň bylo kolem 3. století přineseno do země i nové náboženství, kterým bylo křesťanství.

Oslabení politické a vojenské síly Římanů se začalo projevovat již od 2. století, kdy došlo k vyplenění Málagy africkými piráty.¹⁰ Na několik let se na území Andalusie usadili Vandalové, od kterých je patrně odvozen i název regionu.

Dalším národem, který ovlivnil dějiny Hispánie, byli Vizigóti. Právě oni byli ti, kteří v době rodového soupeření o trůn, přivolali na poloostrov muslimy.¹¹ Ti nabídku s vidinou kořisti přijali. Překvapivá laxnost Vizigótů však muslimy přesvědčila na poloostrově zůstat.

Rok 711 a bitva v Laguně de la Janda u města Jerez de la Frontera znamenala vítězství muslimů vedených vojevůdcem Tárikem ibn Zijádem nad Vizigóty.¹² K arabizaci poloostrova však nikdy zcela nedošlo. Proběhla pouze částečně na jazykové úrovni, díky níž se do románského jazyka dostala arabská slova. Španělští muslimové byli z počátku výrazně nábožensky tolerantní. Ke křesťanství přistupovali jako k odnoži islámu a respektovali i židovskou víru. Přesto islám brzy nenásilně ovládl většinu obyvatel, kteří na něj přestupovali hlavně kvůli otázkám daňovým a právním. Za vlády muslimů se stalo tehdejší Španělsko, nazývané podle centra své moci al-Andalus,¹³ nejcivilizovanějším státem Evropy, který společně obývali lidé různých ras i náboženství. Rozvíjely se zde exaktní vědy, přírodní vědy, umění, filosofie, zemědělství, řemeslná výroba i obchod.

Přesto se část křesťanského obyvatelstva s maurskou¹⁴ nadvládou nesmířila a po porážce v bitvě u Guadalete se uchýlila do severských hor. Vítězství asturského krále Pelaya nad muslimy v bitvě u Covadongy roku 722 bývá považováno za začátek Reconquisty.¹⁵ Řada historiků však tuto událost jako počátek nevnímá, jelikož šlo pouze o šarvátku mezi několika muži. Skutečná Reconquista podle nich nastala až po rozpadu Córdobského chalífátu roku 1031. Koncem znovudobývání byl naopak klíčový rok 1492 spojený s dobytím Granady.

⁹ Zásadní část provincie Bética tvořila dnešní autonomní oblast Andalusie (viz. Příloha 2).

¹⁰ V letech 161 – 180.

¹¹ Stalo se tak v době vizigótského soupeření o trůn mezi rody Chindasvintů a Wambů. Právě potomci Wambů, stojící na straně krále Aquily, požádali o pomoc muslimy.

¹² Boj známý jako bitva u Guadalete se odehrál 19. až 26. července 711.

¹³ Původ názvu je nejistý. Patrně je odvozován od Vandalů, národa, který na tomto území v 5. stol. žil.

¹⁴ Maurové – označení muslimů, původem ze severní Afriky (Arabové a Berbeři), kteří ovládali španělské území.

¹⁵ Reconquista – období bojů křesťanských států proti muslimům na Pyrenejském poloostrově. Z historického hlediska jde však o chybný pojem. Nešlo o znovudobývání, jelikož území předtím ztratili Vizigóti.

Muslimové zanechali ze svého pobytu na Pyrenejském poloostrově nesmazatelnou stopu ve španělském zemědělství a kultuře. Arabové zde zdokonalili agrární systém (především důmyslným systémem zavlažování) a umožnili tak rozšířit pěstování rýže, oliv, citrusů, vinné révy a koření. Ve sféře umění nejpatrněji ovlivnili hudbu, tanec, poezii a architekturu.¹⁶

I když se nejvýznamnější období maurské architektury datuje do Córdobského chalífátu,¹⁷ mnoho nejpozoruhodnějších staveb jižního Španělska vzniklo i během jiných epoch (viz. Tab. 1).

Tabulka 1: Rozvoj maurské architektury¹⁸

Rozvoj maurské architektury								
Prechalívské období 710 - 929		Éra chalífátu 929 - 1031		Éra Almorávidů a Almohadů 1091 - 1248		Éra Nasrovců 1238 - 1492		
						kolem r. 1350 <i>Alhambra</i>		
700	800	900	1000	1100	1200	1300	1400	
785 Začátek budování <i>Mezquity v Córdobě</i>				1184 Pracuje se na <i>Giralde v Seville</i>		Mudéjarské období po r. 1215		kolem r. 1350 <i>Palacio Pedro I.</i>

V době Córdobského chalífátu například došlo k bohatému rozšíření Mezquity,¹⁹ ve které se snoubí všechny existující prvky maurského stylu. Jedná se zejména o oblouky, kupole, štukování, ozdobnou kaligrafii a okrasné prvky. Dalším z důležitých rysů tohoto slohu je častá hra světla kombinovaná s odrazy ve vodě.

Mezi ostatními maurskými pamětihodnostmi vyniká sevillská Giralda,²⁰ jež je ukázkou čistého islámského stylu, Alhambra²¹ s úchvatnou řemeslnickou prací či palác Pedra I. v Reales Alcázares²² v Seville.

Již zmíněné dobytí Granady znamenalo nejen ukončení muslimské přítomnosti na poloostrově, ale bylo zároveň předzvěstí blížícího se konce náboženské tolerance. Spolu s muslimy byly totiž ze země vyháněni i cikáni a národ židovský, a o 6 let později zavedena inkvizice.

¹⁶ Výsledkem symbiózy muslimské a křesťanské kultury je vznik dvou specifických architektonických slohů – mozarabského (sloh křesťanů, kteří stavěli v dobách maurské nadvlády) a mudéjarského (sloh muslimských stavitelů pracujících po dokončení reconquisty pro křesťany).

¹⁷ Córdobský chalífát – 929 – 1031.

¹⁸ Převzato z Inman, N. a kol. 2003: 404.

¹⁹ Viz. kapitola 4.2.5. Córdoba.

²⁰ Viz. kapitola 4.2.2. Sevilla.

²¹ Viz. kapitola 4.2.7. Granada.

²² Viz. kapitola 4.2.5. Sevilla.

Toto období je zároveň považováno za počátek novodobého Španělska, když dochází ke sjednocování jednotlivých království Katolickými králi.²³ Díky objevení Nového světa²⁴ se Španělsko stalo nejbohatším státem světa a vstoupilo tak do éry nazývané „Zlatým stoletím.“ Jedněmi z nejdůležitějších měst té doby byly právě kulturní středisko Sevilla a Córdoba, odkud vyplouvaly lodě do Ameriky.

Karlem I. nastupují na španělský trůn Habsburkové a hlavní dění se přesouvá do Madridu. Od 17. století je sice Španělsko stále evropskou kulturní velmocí, zato hospodářsky začíná zaostávat. Andalusie, dřívější centrum, se v dalších staletích stále více upírá k zemědělství. Nutno však podotknout, že zanedlouho region díky své exotické přírodě a kultuře vzbudil zájem prvních romantických cestovatelů, předchůdců dnešních turistů.

Po smrti posledního bezdětného španělského Habsburka se k moci v 18. století dostává rod Bourbonů. Ti přestáli válku o španělské dědictví²⁵ a s krátkými přestávkami zůstali na španělském trůnu dodnes. Vláda Bourbonů byla totiž několikrát přerušena. Nejprve vpádem Napoleona Bonaparte roku 1808, který na místní trůn dosadil svého bratra Josefa.²⁶ Později roku 1873 došlo k vyhlášení 1. republiky. V rozpětí let 1923 – 1930 byl za nejmocnějšího muže Španělska považován generál Miguel Primo de Rivera, který ovšem vládl se souhlasem krále Alfonsa XIII. Roku 1931 po vítězství republikánských stran Alfonso XIII. opouští Španělsko a je vyhlášena 2. republika. Posledním mužem přerušivším vládu Bourbonů byl roku 1939 Francisco Franco y Bohamonde, vítěz občanské války probíhající v letech 1936 – 1939. Franco ale pro budoucnost počítal s návratem krále, ke kterému skutečně došlo dne 22. 11. 1975. V současné době je země konstituční monarchií v čele s Juanem Carlosem I. de Borbón y Borbón.

1.3. Administrativní dělení

Demokratická Ústava z roku 1978 umožnila dělení území Španělska do územně samosprávních jednotek. I přesto že Andalusie nepatří mezi tzv. „comunidades históricas“ neboli historické autonomní oblasti, které požívaly autonomie již za 2. republiky, získala roku 1981 požadovanou vyšší nezávislost na centrální vládě. V roce 2007 vyjádřili Andalusané v referendu svůj souhlas s reformou andaluského

²³ Období Ferdinanda Aragonského a Isabely Castilské – 1479 – 1516.

²⁴ 12. října 1492 – Kryštof Kolumbus – objevení Ameriky.

²⁵ 1701 – 1713.

²⁶ Josef zde setrval až do roku 1818.

autonomního statutu, ve které je regionu jako „realidad nacional“ přisouzena ještě větší autonomie.

Administrativně je Andaluská autonomní oblast, jejímž hlavním městem je Sevilla, rozdělena do 8 původních provincií z roku 1833, kterými jsou: Almería, Cádiz, Córdoba, Granada, Huelva, Jaén, Málaga, Sevilla (viz. Příloha 3). V Andalusii právně existuje 770 obcí, které jsou nerovnoměrně rozděleny mezi jednotlivé provincie, přičemž nejvíce se jich nalézá v provincii Granada (viz. Tab. 2).

Tabulka 2: Počet obcí v jednotlivých provinciích

Provincie	Počet obcí
Almería	102
Cádiz	44
Córdoba	75
Granada	168
Huelva	79
Jaén	97
Málaga	100
Sevilla	105

Andaluské obce mají prostřednictvím svých obecních úřadů určité samosprávné pravomoci, mezi než patří i povinnost turistické propagace oblasti.

Další možné členění této autonomní oblasti je z hlediska geografického a kulturního na tzv. kraje (viz. Příloha 4), toto dělení však není právně upraveno a je tedy neoficiální. Tradičně se Andalusie navíc dělí na dva velké subregiony, kterými jsou Nízká či Západní Andalusie (Huelva, Sevilla, Cádiz a Córdoba) a Vysoká neboli Východní Andalusie (Málaga, Granada, Jaén a Almería).

1.4. Hospodářství

Hospodářským cílem Andalusie je co nejvíce se přiblížit evropskému ekonomickému průměru. Přestože však každý rok rostou tržby v sektoru průmyslu a služeb, oblast stále zaostává za dynamickými regiony eurozóny. Národní statistický úřad navíc uvádí, že průměrný roční příjem na jednoho obyvatele v Andalusii je stále jedním z nejnižších v celém Španělsku.

Dle dostupných údajů Andaluského statistického úřadu činí hrubý domácí produkt Andalusie 115.273 miliónů Eur. Podíl jednotlivých andaluských provincií na celkovém HDP je velmi nerovnoměrný, přičemž nejproduktivnějšími regiony jsou Sevilla a Málaga, naopak Huelva s vyšším podílem sekundárního sektoru v Andalusii zaostává.

Tabulka 3: Podíl jednotlivých provincií na celkovém HDP Andalusie²⁷

<i>Provincie</i>	Almería	Cádiz	Córdoba	Granada	Huelva	Jaén	Málaga	Sevilla
HDP <i>(v tisících €)</i>	10.695.222	17.476.650	10.287.555	11.656.391	7.562.345	8.555.194	21.605.838	27.432.372
Podíl na celkovém HDP	9,28 %	15,16 %	8,92 %	10,11 %	6,56 %	7,42 %	18,74 %	23,8 %

1.4.1. Primární sektor

V porovnání s ostatními západními ekonomikami hraje primární sektor i přes svoji nižší výnosnost v Andalusii důležitou roli. Nutno podotknout, že zemědělství, chov, rybolov a těžba nerostného bohatství zde mají velmi dlouho tradici.

Více jak 40 % andaluské půdy je vhodné k obdělávání. Úspěch zde zaznamenává především pěstování citrusů, oliv, vinné révy, obilovin, slunečnice, bavlny, kukuřice a rýže. Velmi dobrou pověst si vysloužil také chov andaluských koní a býků. V těžebním průmyslu jsou využívány zásoby rud kovů, uhlí a stavebního materiálu.

1.4.2. Sekundární sektor

Narozdíl od primárního má sekundární sektor pro andaluské hospodářství tradičně malý význam, navíc zde dochází v současné době k jeho stagnaci. Výjimku tvoří jen potravinářský a energetický průmysl.

²⁷ Zdroj: Andaluský statistický úřad – Consejería de Economía y Hacienda, www.juntadeandalucia.es/institutodeestadistica [9.2.2009]

1.4.2. Terciární sektor

Stejně jako ve všech vyspělých regionech i tady zaznamenal nejvyšší růst sektor terciární. Spolu s Madridem, Katalánskem a Valencijskou autonomní oblastí patří Andalusie mezi nejvýznamnější poskytovatele služeb. Tyto 4 oblasti vyprodukují téměř 2/3 celkových španělských tržeb v sektoru.

Nejdynamičtější růst tržeb zaznamenává oblast kulturních a rekreačních služeb. Příjmy z cestovního ruchu představují nejvýznamnější andaluský podíl na příjmech celostátního rozpočtu.

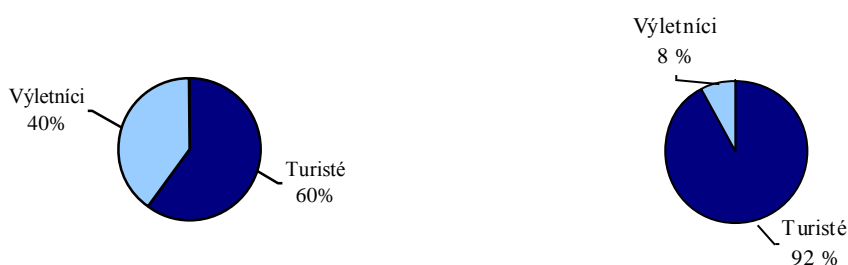
2. Cestovní ruch

Definici předmětu cestovního ruchu sjednotila roku 1991 Světová organizace cestovního ruchu, když přijala návrh, že *cestovním ruchem* (dále jen CR) se rozumí „činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa ležícího mimo její běžné prostředí, a to na dobu kratší než je stanovená, přičemž hlavní účel cesty je jiný než výkon výdělečné činnosti v navštíveném místě“ (Hesková a kol. 2006: 11). Důležitou roli v systému CR hrají subjekty, tedy cestující, a objekty cestovního ruchu. Objektem se rozumí vše, co se může stát cílem cestujícího. Jde o přírodu, hospodářství, kulturu apod.

2.1. Cestovní ruch Španělska – analýza návštěvnosti a příjmů

Od 50. let minulého století byl CR považován za hnací motor španělské ekonomiky a rozvoje. Světová organizace cestovního ruchu (United Nations World Tourism Organization) navíc dokládá, že každoroční počet návštěvníků a výše státních příjmů z CR staví Španělsko na druhé místo v celosvětové návštěvnosti a efektivitě. Dle údajů Ústavu turistických studií z roku 2007 zaznamenalo Španělsko 98,5 milionů návštěvníků (59 milionů turistů, kteří využili ubytovacích služeb a 39,5 milionů výletníků, tj. návštěvníků bez přenocování), jejichž celkové výdaje činily 54.079 milionů Eur. Tato částka představuje 3,5% navýšení příjmů z turismu oproti roku 2006. Hlavním důvodem tohoto nárůstu je zvýšení počtu zahraničních turistů, kteří v destinaci setrvávají déle jak jednu noc. Tito turisté jsou totiž původci 92 % španělských příjmů z turismu. Zbylých 8 % příjmů představují útraty návštěvníků na výletě.

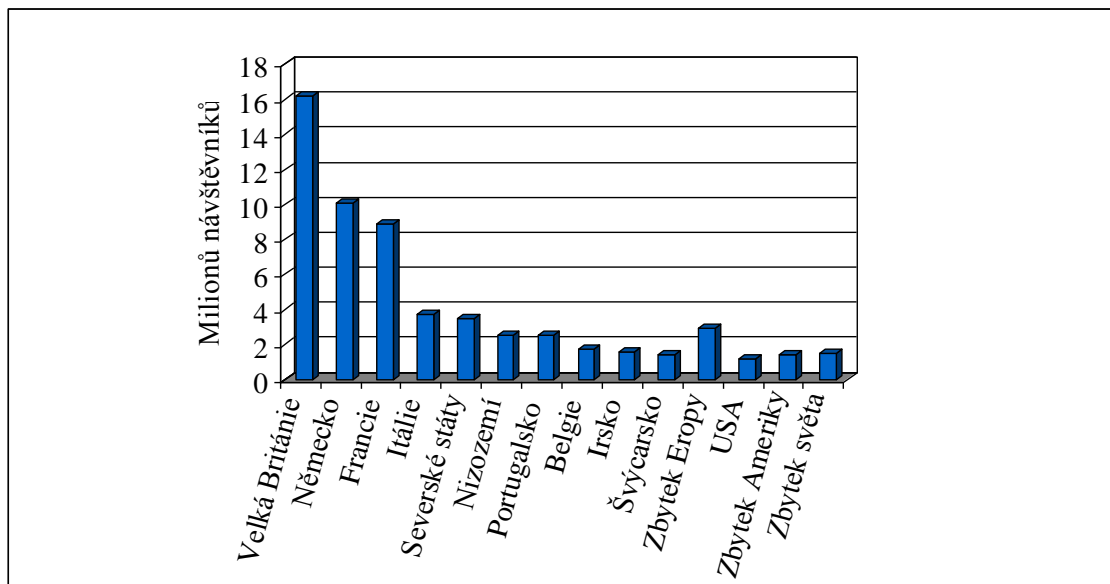
Graf 1; 2: Porovnání proporcí typů návštěvníků a jejich podílu na celkových turistických výdajích²⁸

²⁸ Zdroj: Encuesta de gasto turístico a los turistas no residentes (Informe anual 2007) – Instituto de Estudios Turísticos, www.iet.tourspain.es

Tradičními hosty Španělska jsou turisté z Velké Británie a Německa, kteří dohromady představují 60 % všech návštěvníků. Následující graf znázorňuje procentuální účast zahraničních návštěvníků na CR Španělska podle země jejich původu.

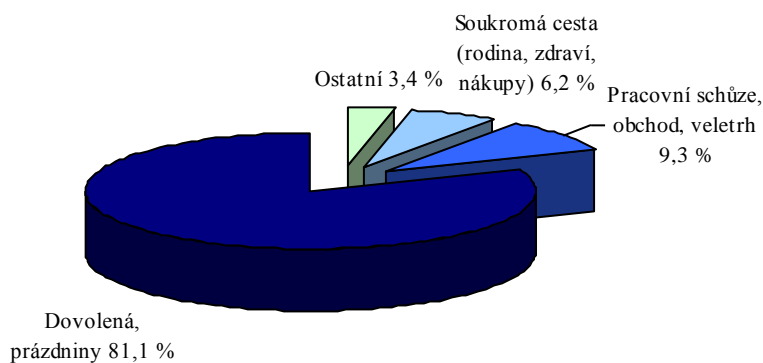
Graf 3: Účast zahraničních návštěvníků dle země původu na CR Španělska²⁹

90 % zahraničních návštěvníků Španělského království směřuje do následujících šesti autonomních oblastí (seřazených dle důležitosti): Katalánsko, Baleárské ostrovy, Kanárské ostrovy, Andalusie, Valencijská autonomní oblast a Madrid (viz. Příloha 5).

Co se týče motivu zahraniční cesty do Španělska, na prvním místě zůstávají dovolená a prázdniny. Patrný nárůst byl zaznamenán také u zahraničních cest, jejichž motivem byla pracovní schůze, kongres atd.

Graf 4: Motivy osob cestujících do Španělska³⁰

²⁹ Zdroj: El turismo español en cifras (2007) – Instituto de Estudios Turísticos, www.iet.tourspain.es

³⁰ Zdroj: El turismo español en cifras (2007) – Instituto de Estudios Turísticos, www.iet.tourspain.es

Chování španělských rezidentů³¹ se naopak za poslední léta výrazným způsobem nezměnilo. Stále pouze malé množství Španělů (7 %) cestuje do zahraničních destinací. Zbylá procenta realizují cesty v rámci španělského státu. Nejvyhledávanějšími domácími destinacemi³² pro rezidenty jsou autonomní oblasti Andalusie, Katalánska a Valencie³³ (viz. Příloha 6).

2.2. Cestovní ruch Andalusie – analýza

2.2.1. Návštěvnost a příjmy

Andalusický turistický boom nastal v 60. letech, zásluhu na tom mělo především příznivé klima a nízké ceny. Cestovní ruch představuje pro andaluskou ekonomiku nejproduktivnější oblast. Dle údajů andaluské vlády za rok 2007 činil celkový příjem z tohoto odvětví 16.400 milionů Eur. Podle odhadců navštívilo Andalusii ve zmíněném období asi 26 milionů turistů, jejichž průměrná denní útrata činila 57,29 Eur. Nejvíce peněz zde turisté vydávali za stravování v restauracích a za ubytování (58% jejich rozpočtu). Řečené platí jak pro zahraniční tak i španělské návštěvníky. Pokud však rozpočty zahraničních hostů a turistů ze Španělska porovnáme, vidíme, že Španělé oproti zahraničním turistům vynakládají větší část rozpočtu za ubytování. Rozpočet zahraničních návštěvníků naopak počítá s vyššími výdaji v oblasti nákupů nepotravinových produktů, především tedy suvenýrů.

Tabulka 4: Obvyklý rozpočet návštěvníka Andalusie³⁴

<i>Výdaj za jednotku</i>	<i>Všichni %</i>	<i>Španělé %</i>	<i>Cizinci %</i>
Ubytování	23,6	24,7	20,8
Doprava	7,9	8,1	8,2
Restaurace	34,7	36,0	33,1
Nákup potravin	12,3	12,3	11,7
Nákup jiných produktů	10,8	9,5	12,8
Pronájem automobilu	1,4	0,5	3,6
Výlety, zábava, atd.	9,2	8,9	9,8
Celkem	100	100	100

³¹ Rezident – stálý obyvatel – v domácím cestovním ruchu osoba, která žije alespoň šest po sobě následujících měsíců v jiném místě před příchodem do jiného místa na kratší dobu než šest měsíců. V zahraničním cestovním ruchu je to osoba, která žije v zemi alespoň jeden rok před příchodem do jiné země na kratší dobu než jeden rok. Jde tedy o občany státu a cizince splňující tato kritéria (Hesková a kol. 2006: 13).

³² Destinace – geografický prostor, který host volí jako cíl účasti na cestovním ruchu. Obecně je chápána jako místo navštívené účastníkem cestovního ruchu (Hesková a kol. 2006: 153).

³³ Andalusie 17,8 %, Katalánsko 14,3 %, Valencijská autonomní oblast 11,2 %. Zdroj: Balance del turismo en España en 2006 – Instituto de Estudios Turísticos, www.iet.tourspain.es

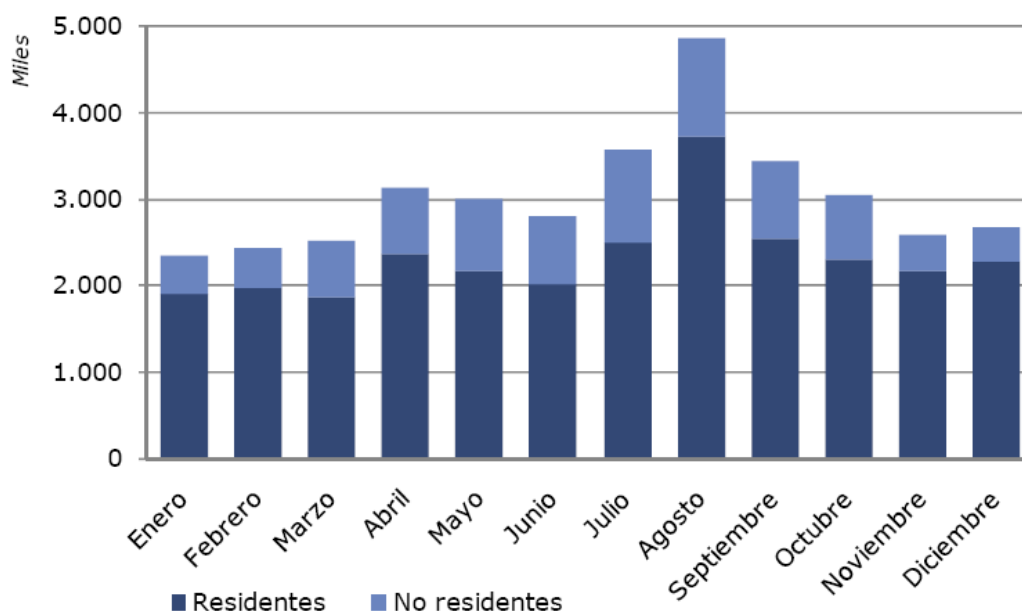
³⁴ Zdroj: Balance del Año Turístico en Andalucía 2007 – Consejería de Turismo, Comercio y Deporte, www.juntadeandalucia.es/turismocomercioydeporte

Z údajů o návštěvnosti dále vyplývá, že každý čtvrtý z deseti návštěvníků Andalusie je jiné než španělské státní příslušnosti. Nejvíce zahraničních návštěvníků této autonomní oblasti pochází z Velké Británie, dále z Německa a Francie. Zároveň se jedná o nejméně atraktivní španělský region pro Portugalce.

Podle průzkumů jsou častějšími návštěvníky andalusické oblasti ženy než muži (51,6 % žen, 48,4 % mužů). Jedná-li se o věk návštěvníků, nejvíce se jich pohybuje v rozmezí 30 a 44 let (33,6 %), mladší generace 18 až 29 let představuje 28,7 % všech hostů.³⁵

V důsledku sezónnosti³⁶ objem návštěvnosti Andalusie v průběhu roku velmi kolísá. Nejvyšší turistické poptávky po Andalusii je dosaženo v třetím čtvrtletí (33 % celoroční poptávky), zvláště pak v měsíci srpnu (přes 13 % celoroční poptávky). Naopak nejmenší zájem projevují turisté v prosinci (cca 5 % z celoroční poptávky). Průměrná délka pobytu zahraničního turistu činila roce 2007 11,3 dní, zatímco domácí návštěvník se ve stejném období zdržel o celé 4 dny méně.

Graf 5 : Sezónní poptávka po Andalusii³⁷

³⁵ Zdroj: Balance del Año Turístico en Andalucía 2007 – Consejería de Turismo, Comercio y Deporte, www.juntadeandalucia.es/turismocomercioydeporte

³⁶ Sezónnost – průběh realizace cestovního ruchu, ovlivňována především klimatickými podmínkami.

³⁷ Zdroj: Turismo interior Andalucía (Informe anual 2007) – Instituto de Estudios Turísticos, www.iet.tourspain.es

2.2.2. Motivy návštěvníků

Hlavní důvody pro cestu do Andalusie představují stále dovolená a zábava. Proto jsou za nejčastější kritéria pro výběr Andalusie jako místo realizace dovolené považovány pláže, klima a možnosti návštěvy památek. Oproti tomu výše cen, jenž byla v 60. letech jedním z hlavních turistických lákadel, přestává být pro turisty při výběru rozhodující. Z uvedené tabulky také vyplývá, že jen velmi málo lidí se do Andalusie vypravuje s motivem účasti na kulturních událostech, výpravách a sportovních akcích.

Tabulka 5: Motivy osob cestujících do Andalusie³⁸

<i>Motiv</i>	<i>%</i>
Ceny	3,3
Klima	26,0
Pláže	27,4
Návštěva památek	22,4
Příroda, venkov	8,2
Návštěva příbuzných, přátel	7,9
Folklorní/lidové slavnosti	0,9
Gastronomie	1,5
Povaha obyvatel, pohostinnost	2,0
Výlety, výpravy	0,2
Sport	0,3
Celkem	100

2.2.3. Ubytovací zařízení

Z průzkumů realizovaných Andaluským statistickým úřadem dále vyplývá, že jak zahraniční tak i národní³⁹ turisté dávají při volbě ubytovacího zařízení přednost zařízením hotelového typu (přes 62 %). V takových ubytovacích jednotkách se za rok 2007 ubytovalo přes 16 milionů turistů,⁴⁰ kteří uskutečnili více jak 44,5 milionů přenocování.⁴¹ Nejčastějšími hotelovými hosty byli samozřejmě Španělé (převážně z autonomních oblastí Andalusie, Madridu a Katalánska), následně Britové, Němci a Francouzi (viz. Tab. 7). Z ostatních typů ubytování převládá přenocování u příbuzných a přátel.

³⁸ Zdroj: Balance del Año Turístico en Andalucía 2007 – Consejería de Turismo, Comercio y Deporte, www.juntadeandalucia.es/turismocomercioydeporte

³⁹ Španělé cestující po Španělsku.

⁴⁰ Turista – osoba, která uskuteční jedno nebo více přenocování v jednom ubytovacím zařízení.

⁴¹ Přenocování – využití ubytovacího zařízení pro jednu noc.

Tabulka 6: Procentuální využití jednotlivých typů ubytovacích zařízení⁴²

Typ ubytovacího zařízení	%
Hotel	55,80
Penzión	6,93
Byt, dům	30,66
V pronájmu	9,07
Ve vlastnictví	7,21
U příbuzných, přátel	14,39
Camping	4,33
Jiný typ ubytování	2,99
Celkem	100,00

Tabulka 7: Využití ubytovacích zařízení hotelového typu dle státní příslušnosti návštěvníků⁴³

Státy	Turisté		Přenocování		Průměrná délka pobytu v hotelovém zařízení ⁴⁴
Španělsko	10.026.692	62,14 %	24.523.871	54,89 %	2,45
Německo	909.176	5,64 %	4.041.190	9,05 %	4,44
Belgie	178.249	1,10 %	839.303	1,88 %	4,71
Francie	610.684	3,79 %	1.390.711	3,11 %	2,28
Nizozemí	228.188	1,41 %	789.394	1,77 %	3,46
Itálie	427.169	2,65 %	939.707	2,10 %	2,20
Portugalsko	223.594	1,39 %	538.612	1,21 %	2,41
Velká Británie	1.372.206	8,51 %	6.318.795	14,14 %	4,60
Zbytek EU (15)*	374.295	2,32 %	1.375.206	3,08 %	3,67
Zbytek EU (25)**	91.183	0,57 %	276.304	0,62 %	3,03
Zbytek EU (27)***	13.158	0,08 %	32.347	0,07 %	2,46
USA	399.836	2,48 %	780.934	1,75 %	1,95
Japonsko****	184.861	1,15 %	224.404	0,50 %	1,21
Jiné	1.092.322	6,77 %	2.606.866	5,83 %	2,39
Celkem	16.131.613	100 %	44.677.644	100 %	2,77

* Zbytek EU (15) zahrnuje státy: Rakousko, Dánsko, Finsko, Řecko, Irsko, Lucembursko a Švédsko

** Zbytek EU (25) zahrnuje státy: Kypr, Slovensko, Slovinsko, Estonsko, Maďarsko, Litva, Lotyšsko, Malta, Polsko a Česká republika

*** Zbytek EU (27) zahrnuje státy: Bulharsko a Rumunsko

**** Japonsko: Zahrnuje turisty nocující v hotelech kategorie 3, 4 a 5 hvězdiček. Ostatní jsou zahrnuti v kategorii "Jiné"

⁴² Zdroj: Balance del Año Turístico en Andalucía 2007 – Consejería de Turismo, Comercio y Deporte, www.juntadeandalucia.es/turismocomercioydeporte

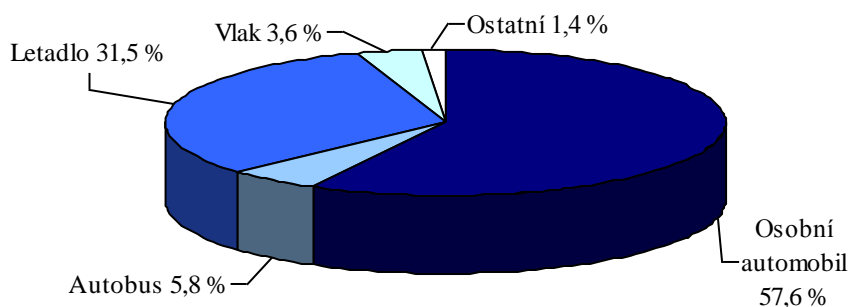
⁴³ Zdroj: Andaluský statistický úřad – Consejería de Economía y Hacienda, www.juntadeandalucia.es/institutodeestadistica [9.2.2009]

⁴⁴ Průměrná délka pobytu – počet dní po které turista průměrně využívá ubytovací zařízení.

2.2.4. Způsob dopravy

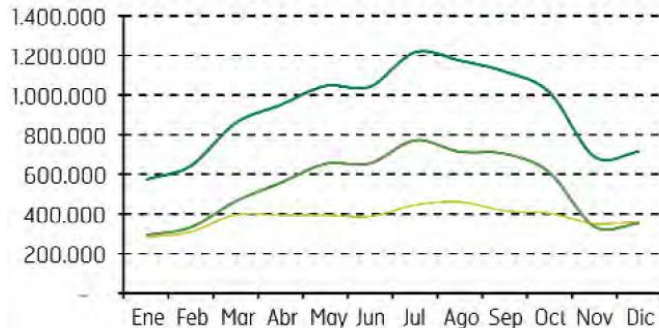
Nejčastěji užitým dopravním prostředkem pro dopravu do Andalusie byl v roce 2007 osobní automobil. Tento údaj je z velké části ovlivněn španělskými návštěvníky. Zatímco způsob nejvíce využívaný zahraničními turisty je letecká doprava (73,3 % zahraničních návštěvníků), jejíž objem přepravovaných pasažérů vrcholí v období letní sezóny.

Graf 6: Dopravní prostředky využívané pro cestu do Andalusie⁴⁵

Graf 7: Sezónnost andaluské letecké dopravy⁴⁶

— España
— Extranjero
— Total general

⁴⁵ Zdroj: Balance del Año Turístico en Andalucía 2007 – Consejería de Turismo, Comercio y Deporte, www.juntadeandalucia.es/turismocomercioydeporte

⁴⁶ Údaje zahrnují všechny přepravované pasažéry, ne pouze účastníky CR. Zdroj: Balance del Año Turístico en Andalucía 2007 – Consejería de Turismo, Comercio y Deporte, www.juntadeandalucia.es/turismocomercioydeporte

3. Andalusie jako region cestovního ruchu

Andalusie jako region CR, který má z hlediska podmínek rozvoje turismu charakteristické vlastnosti, kterými se odlišuje od sousedních území, splňuje následující definiční předpoklady:

- a) „Primární nabídku má v takovém množství a kvalitě, že je atraktivní a vyvolává návštěvnost,
- b) komunikační dostupnost, která umožňuje přístup do území a pohyb za atraktivitami CR,
- c) infrastrukturní vybavenost, která umožňuje pobyt v území a využívání jeho atraktivit“ (Hesková a kol. 2006: 16).

3.1. Atraktivita

Primární nabídkou se v terminologii CR označuje komplex přírodních a společenských atraktivit.

Mezi *přírodní atraktivita* primárního potenciálu CR se řadí:

- a/ klimatické podmínky
- b/ morfologické členění terénu
- c/ poloha místa a jeho prostorové vazby
- d/ hydrosféra
- e/ fyto a zoosféra
- f/ čistota životního prostředí

Mezi *společenské atraktivita* CR například patří:

- a/ architektonické stavby
- b/ historická sídla
- c/ divadla, muzea, galerie
- d/ koncerty, festivaly
- e/ festivaly cestovního ruchu
- f/ produkty virtuální reality (zábavní parky)
- g/ sportovní aktivity, události a zařízení
- h/ historie, tradice, zvyky, mýty, pověsti, folklór, kuchyně či jazyk

3.2. Typy cestovního ruchu Andalusie

Pestrost druhů, stupeň přitažlivosti a kvalita atraktivit umožňuje naplnit různorodé cíle (motivy) účastníků CR (oddych, poznávání, společenská komunikace atd.) Pokud

posuzujeme turismus na základě motivace účastníků, objevíme existenci několika druhů CR.⁴⁷ Z výsledků monitorujících motivaci účastníků na turismu Andalusie vyplývá, že nejčastějším druhem je zde tzv. *rekreační cestovní ruch*, pro který je charakteristický pasivní, ale i aktivní odpočinek ve vhodném přírodním prostředí. Dle průzkumů se cílovými místy pro individuální či rodinné rekreace ¾ návštěvníků Andalusie stávají především přímořská letoviska.

Andalusie má totiž pro rozvoj *přímořského cestovního ruchu* ideální klimatické podmínky i geografickou polohu. Tzv. „turismo de sol y playa“ představuje pro andaluský turistický ruch největší objem. Z tohoto důvodu se v přímořských letoviscích koncentruje i nabídka ubytovacích kapacit a doplňkových služeb. Za příklad poslouží porovnání provincie Málaga, kde se nachází téměř 34 % z ubytovacích kapacit Andalusie, s provinciemi Córdoba či Jaén, které disponují pouze 3,4 % respektive 4 % z celkových kapacit (viz. Příloha 7 a 8). Obsazenost hotelových zařízení se samozřejmě v průběhu roku mění. Nejvíce hostů hotely zaznamenávají v letní sezóně, což má přímou souvislost s výše zmíněným typem turismu. V následující tabulce jsou zaznamenány údaje o využití ubytovacích zařízení v jednotlivých provinciích v průběhu roku 2007. Největší počet noclehů byl realizován v provincii Málaga, kde se nachází i nejpopulárnější pobřeží Andalusie Costa del Sol.

Tabulka 8: Využití ubytovacích zařízení hotelového typu v jednotlivých provinciích Andalusie⁴⁸

Provincie	Turisté		Přenocování	
	Španělští rezidenti	Cizinci	Španělští rezidenti	Cizinci
Almería	1.050.924	238.902	3.590.442	1.285.026
Cádiz	1.799.249	806.130	4.473.350	2.680.288
Córdoba	663.410	334.010	1.098.769	490.859
Granada	1.389.288	907.533	3.089.499	1.895.356
Huelva	871.524	195.488	2.591.518	949.686
Jaén	543.675	78.055	945.604	120.096
Málaga	2.339.149	2.485.670	6.335.808	10.646.679
Sevilla	1.369.472	1.059.134	2.398.883	2.085.783
Andalusie	10.026.691	6.104.922	24.523.872	20.153.772

⁴⁷ V praxi se druhy cestovního ruchu většinou nevyskytují v čisté podobě, ale ve vzájemné kombinaci, přičemž jeden z nich bývá dominantní.

⁴⁸ Zdroj: Andaluský statistický úřad – Consejería de Economía y Hacienda, www.juntadeandalucia.es/institutodeestadistica [9.2.2009]

836 km dlouhé andaluského pobřeží při Středozezemním moři (z východu: Costa de Almería, Costa Tropical, Costa del Sol) a Atlantském oceánu (Costa de la Luz) bývá označováno za jedno z nejkrásnějších v celé Evropě. Důkazem toho je i zisk tzv. „Modré vlajky“⁴⁹, kterou bylo oceněno 84 andaluských pláží a sportovních přístavů.

Atraktivita morfologického členění terénu a klimatických podmínek jsou příčinou dalšího andaluského typu CR, který je nazýván jako **horský a vysokohorský**. K realizaci tohoto turismu dochází hlavně v pohoří Sierra Nevada, jež disponuje velmi silným potenciálem. Díky své poloze na jižním cípu Evropy necelých 100 km od pobřeží Středozezemního moře (Costa Tropical) nabízí možnost uskutečnění vysokohorského turismu ve spojení s přímořským cestovním ruchem. Oba typy CR jsou navíc často doprovázeny **sportovním cestovním ruchem**. V Andalusii se vyskytuje tento druh CR v aktivní i pasivní podobě. S aktivním sportovním CR je spojen přímý výkon aktivit jako je turistika, koupání, plavání, lyžování, golf, atd. Naopak technicky náročnějším druhům sportu se účastníci CR věnují převážně v pasivní podobě, a to jako sportovní diváci. Příkladem takového CR v Andalusii může být návštěva sportovní události na závodním okruhu Jerezu.

Lidská populace se však nepohybuje jen za účelem rekreace, ale i poznávání. Postupem času se tak větší zájem upírá ke společenským aktivitám. Jestliže se účelem cesty stane kultura a věci s ní spojené, hovoříme pak o **kulturním cestovním ruchu**, jehož význam roste poslední dobou i v Andaluské autonomní oblasti (11,5 % španělských návštěvníků ho udává jako motiv své cesty).

⁴⁹ Modrá vlajka – mezinárodní ocenění za vysoký standard ochrany přírody, čistotu moře a jeho okolí, dostupnost, upravenost, vybavení, kvalitní sanitární a bezpečnostní podmínky na plážích a v sportovních přístavech.

4. Kulturní cestovní ruch Andalusie

4.1. Charakteristika kulturního cestovního ruchu

Účast na kulturním CR umožňuje uspokojování duchovních a estetických potřeb lidí, kteří jsou motivováni možností poznávání kulturního dědictví, kultury, tradic a způsobu života rezidentů navštívených destinací. Kulturní CR se podílí na zvyšování společenské, kulturní a odborné úrovně lidí. Jeho účastníci jsou obeznámeni nejen s historií a kulturou, ale většinou i se sociální a ekonomickou situací navštíveného regionu. Často se kombinuje zejména s rekreačním a náboženským, resp. poutním cestovním ruchem.

Objekty kulturního CR lze rozdělit do 4 skupin. První skupinu tvoří kulturně-historické objekty jako jsou hrady, zámky, památníky, technické památky atd. Druhou částí kulturního CR jsou kulturní a osvětová zařízení, do kterých spadají divadla, kina, amfiteátry, galerie, knihovny apod. Třetí typ zahrnuje zábavní zařízení jako součást ubytovacích a pohostinských podniků, např. kavárny, bary. Čtvrtou dynamickou složkou kulturně-společenské nabídky jsou organizované akce, např. folklorní slavnosti, festivaly, oslava svátků a podobně (Hesková a kol. 2006: 113-114).

Andaluský kulturní CR má tedy v praxi podobu návštěv muzeí, galerií, kulturních pamětihodností, hudebních festivalů, náboženských akcí apod. S ohledem na kulturní a osvětová zařízení, je v Andalusii patrný mimořádně velký počet muzeí a galerií. Jejich umělecké sbírky zahrnují díla od slavných andaluských rodáků jako byl např. Velázquez, Murillo, Picasso, Valdés Leal, Zurbán nebo Ortega. Třetí typ objektů kulturního CR je úzce spojen s tradiční andaluskou gastronomií, která bude spolu s kulturně-historickými objekty a organizovanými akcemi dále rozebrána v následujících kapitolách.

4.2. Vybrané atraktivity andaluských provincií

V následujících podkapitolách jsou stručně představeny jednotlivé andaluské provincie a popsány jejich nejdůležitější atraktivity, především pak **kulturně-historické objekty**.

Andaluské architektonické umění má dlouhou a bohatou historii, neboť přijalo vlivy všech civilizací, které na jihu Iberského poloostrova pobývaly. V mnoha andaluských městech a vesnicích jsou zastoupeny umělecké objekty pocházející z různých historických období. Stavby postavené v gotickém, renesančním i barokním

slohu a především zachovalé andaluské památky z dob přítomnosti maurů spoluutvářejí velmi důležité kulturní dědictví celého státu.

4.2.1. Huelva

Huelva je nejzápadnější provincií Andalusie ležící při hranici s Portugalskem. Stejně jako v jiných přímořských provinciích i tady má největší váhu přímořský cestovní ruch. Nicméně turistický ruch se zde oproti jiným provinciím začal rozvíjet podstatně později a ani v současné době nemůže místní Costa de la Luz konkurovat slavnější malagské Costa del Sol. Huelva se proto snaží nabídnout návštěvníkům i jiné turistické možnosti. Převážně se jedná o podporu venkovského a kulturního CR. V poslední době se provincie zasloužila o navýšení počtu kulturních a osvětových zařízení, hlavně muzeí. V Andalusii jedinečné je muzeum těžebního průmyslu, skrze které se Huelva snaží rozvíjet tzv. „industriální turismus“.

Nejnavštěvovanějšími atraktivitami spadajícími do kategorie kulturně-historických objektů jsou pamětihodnosti spojené s osobou Kryštofa Kolumba. Pozůstatky připomínající výpravu, jejímž výsledkem bylo objevení Nového světa, nalezneme například ve městech Palos de la Frontera, Moguer či klášteře Rábida. V Huelvě, hlavním městě stejnojmenné provincie, se nachází kolosální 37 metrů vysoký Kolumbův pomník.

Za další z huelvských atraktivit jsou považovány mnohé historické stavby, které byly označeny za národní památky. Mezi ně patří například nejstarší kostel svatého Petra (14. – 18. stol), katedrála de la Merced z 18. století nebo kostel Nuestra Señora de los Dolores (15. stol.). Stopy anglického tudorovského slohu jsou naopak patrné v bizarní čtvrti s příznačným názvem – Reina Victoria. Střet křesťanství s islámem dokumentuje mešita-kostel v obci Almonaster la Real. Mešita byla vystavěna v době Cordóbského chalífátu na vizigótských základech z 5. století. Hned po dobytí poloostrova křesťany však byla opět přestavěna, tentokrát na poustevnu. Podobný osud měl i kostel Iglesia de Nuestra Señora de la Granada nacházející se ve městě Niebla. Toto bývalé hlavní centrum kraje láká návštěvníky i římským mostem a neporušenými městskými hradbami z období arabské nadvlády.

4.2.2. Sevilla

Provincie Sevilla se rozprostírá na rovině, kterou protíná řeka Guadalquivir. Jde o oblast, v níž se snoubí všechny charakteristiky přisuzované celé Andalusii. Velké náboženské cítění je v hlavním městě provincie doloženo několika jak maurskými tak i křesťanskými stavbami. Mezi nimi vyniká sevillská katedrála postavená na základech mešity pocházející se století 12. Úmysl stavitelů vytvořit „takové dílo, že kdokoli ho uvidí, je bude považovat za blázný,“ se stal realitou se stavbou největšího gotického chrámu. Z muslimské mešity však zůstala zachována věž⁵⁰ (La Giralda) a nádvoří (Patio de los Naranjos). Několik metrů od katedrály se nalézá další z významných historických objektů, přesněji královská rezidence Real Alcázar, na které jsou taktéž patrné stopy maurské nadvlády. S Real Alcázar byla dříve propojena i Torre del Oro neboli Zlatá věž tvořící část opevnění, které vystavěli muslimové na ochranu proti nepřátelům.

Do kategorie kulturně-historických objektů se řadí i starobylá židovská čtvrť Santa Cruz. Toto typicky andaluské místo plné klikatých uliček, malých náměstíček s rodinnými tavernami a všudypřítomnou vůní pomerančového květu a jasmínu bylo ústředním místem dějů nespočetných románů. Za všechny můžeme například zmínit díla s ústřední postavou nezávislé Carmen nebo Dona Juana,⁵¹ kterému častokrát posloužil za vzor osud sevillského rodáka Dona Miguela Mañary. S životem této historické postavy je spjata existence další ze společenských atraktivit – Hospital de la Caridad. Tato barokní stavba však není pouhou nemocnicí, jedná se spíše o nemocniční kostel, který je vyzdoben obrazy umělců jako byl Murillo či Valdés Leal.

Aníbal González je zas autorem Španělského náměstí (Plaza de España), které si vysloužilo slávu díky výjevům z jednotlivých krajů malovaných na keramických dlaždicích. Typické andaluské aktivity – rybolov, flamenco a býčí zápasy jsou patrné na každém kroku po čtvrti Triana nacházející se na odlehlém břehu Guadalquiviru. Protikladem k historickým stavbám je prostor ostrůvku Isla de la Cartuja, který byl vytvořen pro Světovou výstavu Expo 1992. Dnes se tato oblast rozvíjí jako kulturní a vzdělávací areál.

Carmona je první větší město na východ od Sevilly. Za branou Puerta de Sevilla v maurských hradbách zaujme shluk domů, mudéjarských kostelů a točitých uliček.

⁵⁰ Původně sloužila jako minaret a v době renesance byla přestavěna na zvonici.

⁵¹ Pro české čtenáře doporučuji historický román od Josefa Tomana – Don Juan, který vydal Československý spisovatel v Praze roku 1984 jako 12. vydání.

9 km severně od Sevilly se nacházejí ruiny římského města Itálica.⁵² Archeologický skvost nabízí pohled na trosky luxusních obydlí, nádvoří s mozaikovou výzdobou, divadla, chrámu, lázní a amfiteátru.

Dokonce i zóna sevillského venkova vyniká velkým množstvím uměleckých staveb. Příkladem je muslimská citadela ve městě Marchena, paláce v sídle vévodů Osuně nebo barokní zvonice ve městě věži Écija.

4.2.3. Cádiz

Provincie Cádiz má nejvýhodnější geografickou polohu z celé Andalusie. Její břehy obklopuje Atlantický oceán i Středozevní moře a pouze několik kilometrů ji odděluje od Afriky. Díky své poloze může Cádiz nabídnout potencionálním návštěvníkům řadu atraktivních lokalit a objektů. Rozvoj zde zaznamenal především přímořský, sportovní⁵³ a kulturní CR vycházející z dlouhé cádizské historie.

Samotné hlavní město se do španělské historie zapsalo hned několikrát. Jedná se o nejstarší z měst západní Evropy, které se postupem doby stalo obchodní křižovatkou mezi kontinenty a svůj význam završilo roku 1812, kdy zde byla vyhlášena první španělská Ústava. Jeho návštěvníky láká Nová katedrála, kaple svatého Felipa Neri, Ženská nemocnice s malbami od El Greca nebo hrad svaté Cataliny.

S velkým historickým zlomem je spjato město Jerez de la Frontera. Co se kultury týče, je Jerez považován za hlavní město vína, centrum chovu koní čisté andaluské rasy⁵⁴ a flamenca, které má nejsilnější tradici v cikánské čtvrti Santiago. Mezi jerezskými historickými objekty vyniká katedrála z 18. stol., klášter Cartuja a pevnost (Alcázar) ze století 12. Právě Alcázar se svou původní mešitou, lázněmi a zahradami znovu odkazuje na arabskou přítomnost na poloostrově.

Další z turistických lákadel je tzv. „Cesta po bílých městečkách“ (viz Příloha 9). Jedná se o výletní okruh po opevněných vesničkách na vrcholcích kopců. Své označení si vysloužily díky fasádě z bílého vápna, kterým jsou domky podle maurské tradice natírány. Jednu z nemalebnějších bílých městských částí má i město Ronda, kde se mimo jiné nachází jedna z největších arén ve Španělsku.

⁵² Založena roku 206 př. Kr. Scipiem Africanem.

⁵³ Největší koncentrace ve městě Tarifa – evropské hlavní město windsurfingu.

⁵⁴ Jerez je sídlem Královské andaluské školy jezdeckého umění (Real Escuela Andaluza de Arte Ecuestre).

4.2.4. Málaga

Turisticky nejproslulejší provincie Málaga byla cílem zimní dovolené anglických turistů již v 19. století. Zájem o Costa del Sol však nejvíce stoupl s rozvojem andaluského CR v 60. letech 20 století. Letovisko Torremolinos se pro masový trh stalo synonymem levné „package“ dovolené.⁵⁵ Naopak Marbella byla vždy jedním z nejhonosnějších evropských letovisek, které navštěvují filmové hvězdy i králové.

Přestože se jedná o město profitující z turismu „de sol y playa“, v historické části jsou turistům k dispozici i kulturní památky, jako kostel Nuestra Señora de la Encarnación. Společenské atraktivity spojené s arabskou působností na území provincie představují hrad Sohail (10. století) v městečku Fuengirola, ruiny hradu Castillo de Gibralfaro a pevnost Alcazaba s částečně odkrytým římským amfiteátre v Málaze. Malagská „Jednoruká“⁵⁶ katedrála je zas architektonickou směsí gotiky, renesance a baroka.

4.2.5. Córdoba

Provincie Córdoba zaujímá část geografického středu Andalusie. Její hlavní město spolu s přilehlými vesnicemi ukrývají mnohá svědectví o obsáhlé historii kraje. Córdoba byla za dob Římanů hlavním městem provincie Bética, později s příchodem Arabů se stala i centrem andaluského emirátu. Vrcholu dosáhla v období Córdobského chalífátu, kdy byla nejvýznamnějším velkoměstem západní Evropy. Díky toleranci, v níž zde mohli pospolu žít muslimové, křesťané i židé, si provincie zachovala jedinečné multikulturní památky. Jednou z nich je arabská věž Calahorra střežící vstup na Římský most (Puente Romano). Věž je v současnosti zároveň sídlem muzea věnovaného právě třem výše zmíněným kulturám. Střet dvou kultur dokumentuje i nejznámější maurská mešita Mezquita, do jejíhož „lesa sloupů“⁵⁷ byla roku 1523 vestavěna křesťanská katedrála. Sám král Karel V. tento počin později označil za „zničení něčeho jedinečného.“

Pozůstatkem Katolických králů v Córdobě je Alcázar de los Reyes Cristianos, jehož částí jsou i rozsáhlé zahrady s umělými vodními terasami. Další z křesťanských staveb např. kostely de la Asunción a de la Aurora se nalézají ve městě Priego de Córdoba, které je nazýváno córdobským centrem baroka. Židovskou kulturu zastupuje Synagoga a čtvrť Barrio de la Judería, která je proslulá květinovými nádvořími.

⁵⁵ Hromadných pobytových zájezdů s cestovní agenturou, které využívají především charteroví turisté.

⁵⁶ Tuto přezdívku si katedrála vysloužila díky nedostavěné druhé věži (ze španělského originálu: „La Manquita“).

⁵⁷ Výrazem se označuje vnitřní výzdoba modlitebny. Nachází se v ní přes 850 sloupů spojených dvoubarevnými oblouky. Tato podpěra stropu využívá postupnou propustnost světla a vytváří tak zajímavý vizuální efekt.

Zachovalý hrad v Almodóvar del Río a trosky paláce Medina Azahara jsou dalšími lákadly pro návštěvníky zajímající se o maurskou architekturu.

4.2.6. Jaén

Nejméně navštěvovaná andaluská provincie Jaén tvoří geografickou hranici mezi kastilskou náhorní plošinou a Andalusií. Na obranu proti nepřátelům z Kastilie zde v pohoří Andújar nechali arabští panovníci vystavět hrad Baños de la Encina. Uprostřed pohoří se také nachází svatyně Santuario de la Virgen de la Cabeza, místo nejpůvodnější pouti v andaluském vnitrozemí.

Arabské i křesťanské rysy se objevují i na dalších atraktivních kulturně-historických objektech provincie Jaén. Nejvýznamnějšími v hlavním městě jsou mohutná městská katedrála, hrad svaté Cataliny, kostel Sagraria, kostel svatého Ildefonsa nebo starý panský dům Palacio de Villardompardo, v jehož sklepech se nalézají zachovalé arabské lázně (Baños de Alí). Kostel Magdalena, středověká muslimská mešita, která byla vysvěcena na farní kostel, je spojena se slavnou místní legendou, kterou připomíná socha „ještěra z Magdaleny“. Příběh vypráví o statečném chlapci, který porazil draka terorizujícího obyvatele města.

Ačkoli se mnoho potenciálů pro rozvoj kulturního CR nachází i v okolí Jaénu (např. města Úbeda, Baeza), provincie není v porovnání s ostatními turisticky příliš vyhledávanou.

4.2.7. Granada

Největší turistickou atraktivitou provincie Granada je její stejnojmenné hlavní město, označované za kulturní centrum východní Andalusie. Kulturně-historickým poklady Granady jsou stavby pocházející z dob maurské nadvlády.

Nejznámější a zároveň nejnavštěvovanější památkou Andalusie je „Rudý hrad“ Alhambra. Ten je působivou ukázkou maurské architektury, kterou charakterizuje jedinečné využití prostoru, světla, vody, ozdob a okolní vegetace. K obdivu se zde nachází hned několik různorodých částí: nejstarší Alcazaba, nejpůvodnější Palacios Nazaríes (Patio del Mexuar, Patio de Arrayanes, Patio de los Leones, El Partal, aj.) nebo renesanční Palác Karla V., který kontrastuje se stylem maurů. Nad Alhambrou se rozprostírá komplex zahrad a bazénků Generalife, které dříve sloužilo jako královské rekreační sídlo.

Na život Maurů odkazuje i čtvrť Albayzín. Nejprve zde byla vybudována pevnost a kdysi tu stálo přes třicet mešit, na jejichž místě dnes stojí městské kostely. Maurský odkaz je zde zachován v podobě tzv. „cármenes“, domů s muslimskými ozdobami a zahradami schovanými za vysokými zdmi. V jiné populární čtvrti Sacromonte dříve v četných jeskyních žili granadští Cikáni. Dnes se už všichni ve skutečnosti odstěhovali a jediné, co po nich zůstalo zachováno - je flamenco, které se zde pro turisty v různé kvalitě stále provozuje.

Kromě Alhambry nalezneme v provincii i další památky na nichž jsou patrnější však již křesťanské rysy. Jedná se například o Granadskou katedrálu s Královskou kaplí, klášter Monasterio de la Cartuja, hrad La Calahorra nebo barokní katedrála Guadixu.

4.2.8. Almería

Východní pobřeží Andalusie zaujímá provincie Almería, jejíž vnitrozemí je natolik rozmanité, že zde mezi nížinami a pouštní oblastí vyčnívají vrcholky hor. Právě unikátní evropská poušť Tabernas připomínající Divoký západ poskytla kulisu mnoha klasickým spaghetti westernům. V současné době jsou zde návštěvníkům k dispozici dvě filmové dekorace: Mini-Hollywood a Texas-Hollywood.

Historicky byla Almería důležitým strategickým bodem, otevírala totiž přístup na Pyrenejský poloostrov, který využili mimo jiné i Féničané. Hlavní město provincie však založili až Arabové. Ti mu také dali jméno, které v překladu znamená „Zrcadlo moře“. Název oblasti však není to jediné, co zde po muslimech zůstalo. Místní muslimská pevnost Alcazaba je nejrozsáhlejší na celém poloostrově. Kromě věží a hradeb totiž obsahuje i pozůstatky královského rezidenčního paláce s rozsáhlými zahradami.

Téměř pevností je i katedrála z masivního kamene, která byla postavena v Almerii v 16. století, v době jejího ohrožení ze strany severoafrických berberských pirátů. Další z výraznějších turisticky atraktivních objektů je kostel Iglesia de San Juan, který byl, podobně jako řada dalších, vystavěn na základech muslimské mešity.

Pro kulturní život místních obyvatel je významným místem svatyně věnovaná jejich patronce, kterou je Virgen del Mar. Almería nabízí i další zajímavé objekty, které rozvíjejí potenciál kulturního CR. Běžní návštěvníci této provincie však přesto projevují větší zájem o přírodní atraktivitu oblasti.

4.3. Kulturně-společenské organizované akce

Organizované akce předpokládají pro svou realizaci včasnou a kvalitní informovanost potenciálních zákazníků. Této skupině je však v různých průvodcích a nabídkách cestovních kanceláří věnována nejmenší pozornost. Protože kulturních akcí vycházejících z andaluského folklóru je velké množství, zmíním ve stručnosti alespoň ty nejvýraznější.

Folklór, neboli lidové tradice, je označení pro projevy lidové kultury, která je předávána z generace na generaci. Nejdůležitějším projevem andaluského folklóru jsou lidové a náboženské slavnosti. Ty se shodují s těmi, které se slaví v celém katolickém světě, avšak v Andalusii jsou výrazně okázalejší a pestřejší než v jiných koutech Evropy. Mají zpravidla charakter posvícení nebo poutí, které vrcholí v den náboženského svátku či svátku patrona obce. Ke koloritu slavností patří výzdoba, kroje, ohňostroje a nespoutané veselí.

Španělské *Vánoční svátky* jsou spojeny s několika výraznými prvky, kterými jsou účast na Štědrovečerní půlnoční mši (*Misa del gallo*) a vystavování betlémů. Na oslavu příchodu Nového roku lidé zachovávají tradici sníst o půlnoci při úderu zvonů 12 zrn vína, aby měli po celý rok štěstí. Dalším důležitým dnem je 6. leden, kdy dostávají španělské děti vánoční dárky a v mnoha městech prochází průvody Tří králů (*Cabalgata*). Stejný průběh mají tyto svátky i v Andalusii.

Naopak oslava *Velikonočních svátků*, která je ve Španělsku ukázkou lidové zbožnosti, je v Andalusii v jistém smyslu jedinečná. Vášeň, víra a nádhera jsou slova, kterými bývají často charakterizovány andaluské oslavy Velikonočního týdne, tzv. *Semana Santa*.

Typickým jevem probíhajícím v časovém rozmezí od Květné neděle po Boží hod velikonoční jsou tzv. „procesiones“ nebo-li procesní průvody připomínající utrpení, smrt a zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Tyto průvody vycházejí z historické snahy členů jednotlivých kofradií vynést náboženské učení z kostelů a přiblížit ho co největšímu počtu lidí. O samotnou realizaci průvodu se starají osoby z řad kofradií, kajícníků, muzikantů a jiných organizátorů.

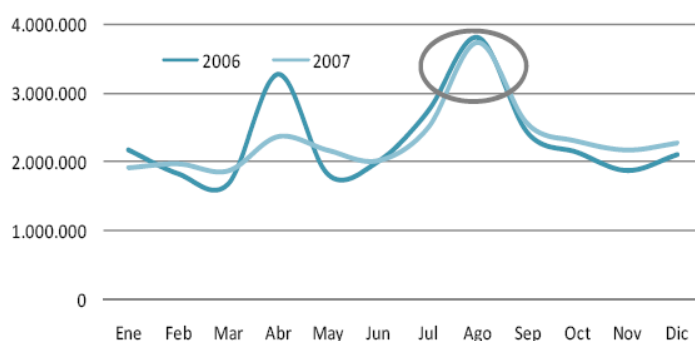
Skupiny účastníků průvodu putují z kostelů, ke kterým přísluší, do hlavní katedrály v centru města a pak se zas vracejí zpět. Počet procesí je úměrný počtu kostelů a velikosti města. Každý průvod se skládá ze skupiny kajícníků jednotlivých bratrstev, oděných do dlouhých rouch a kuželovitých kápí. Spolu s nimi jdou děti s

vysokými svíčkami, kterými svítí na cestu za tmy. Poté následuje velmi důležitý prvek průvodů, kterým jsou pozlacená nosítka („pasos“) se sochou představující postavu Krista nebo Panny Marie. Tato květinami ozdobená a svícemi osvětlená nosítka nese na svých bedrech 30 až 50 vybraných mladíků. Celé procesí se zastavuje k odpočinku zhruba po každých 100 metrech a opět vyráží až na pokyn vedoucího průvodu. Každé procesí je doprovázeno skupinou muzikantů. Díky nim se do okolí rozléhají zvuky bubnů a trumpet a vytvářejí tak atmosféru, která hlavně v noci, v temných křivolakých uličkách, připomíná dobu španělské inkvizice. Přítomní často spontánně zpívají „saetas“ – úryvky písní jejichž tématem je modlitba velebící Pannu Marii a Krista a nářek nad jeho smrtí.

Ačkoli jsou procesní průvody organizovány ve všech andaluských městech a vesnicích, největší zájem bývá o ty, které probíhají v Seville, Málaze, Granadě, Cádizu a Córdobě.

Oslavy Velikonočního týdne jsou charakteristické vůní kadidla a pomerančového květu i vysokým počtem účastníků. Dle počtu návštěvníků se jedná o nejatraktivnější kulturní akci pořádanou na území Andalusie. I když, jak je patrné z následujícího grafu, sestaveného podle údajů za rok 2006 a 2007, návštěvnost Andalusie španělskými rezidenty v průběhu Velikonočního týdne (březen, duben) klesá.

Graf 8: Návštěvnost Andalusie v jednotlivých měsících⁵⁸

„Semana Santa“ je také organizovanou kulturní akci s největší mírou propagace na internetových stránkách andaluského turistického ruchu a v regionálních médiích.

V průběhu jara a léta probíhají oslavy téměř bez přerušení ve všech koutech Andalusie. Neexistuje vesnice nebo město, které by neuctívalo svého patrona, Pannu

⁵⁸ Zdroj: Encuesta de Movimientos Turísticos de los Españoles (Informe anual 2007), Instituto de Estudios Turísticos, www.iet.tourspain.es

Marii nebo změnu ročního období. V květnu se realizuje řada světských slavností kladoucích si za cíl zvýšit plodnost půdy a především v tomto měsíci probíhají náboženské oslavy spojené s uctíváním Panny Marie. V tuto dobu je tradicí přinést k podobiznám Panny Marie květinové milodary jako symbolické poděkování za příchod jara.

Andalusie je nejotevřenějším a nejpestřejším regionem Španělska. Kalendář andaluských slavností je jedním nejobsáhlejších. Z tohoto důvodu lze všechny zmíněné tradice a slavnosti považovat za pouhou ukázkou andaluského folklóru.⁵⁹

4.3.1. Náboženské slavnosti

Kulturní CR je v Andalusii úzce spojen s náboženským turismem a právě s příchodem jara započínají náboženské poutě⁶⁰ na počest svatých. Při poutích směřují jejich účastníci zpravidla k poustevně, kde se nachází tělo světce nebo patrona. Tato poutní tradice pochází z dávných dob, kdy se z náboženských důvodů putovalo z poloostrova do Říma. V dnešní době trvají poutě jen několik hodin a je při nich užito dopravních prostředků, většinou koňských spřežení.

Díky četným poutím se, kromě náboženských, projevují i venkovské kořeny andaluské společnosti, když se statisíce lidí na pár okamžiků vrací k dřívějšímu způsobu života v plném kontaktu s přírodou.

Jedna z nejpoblárnějších náboženských poutí se tradičně odehrává v provincii Huelva. Jejím cílovým místem se každé Svatodušní svátky⁶¹ stává vesnice El Rocío, kde pout' vrcholí masovým procesím doprovázeným zpěvy a tanci. Hlavní rekvizitou procesí je socha Panny Marie z kostela Iglesia de Nuestra Señora del Rocío, která má podle legend schopnost zázračně uzdravovat. Proto každé svatodušní pondělí muži soupeří o to, kdo sochu v procesí ponese a zároveň ji uchrání před davem, který se snaží dostat k nosítkům a Panny se alespoň dotknout. Uctívání Rocijské Panny (*Virgen del Rocío*), tzv. „Bílé holubice“, je navíc spjato s dávným kultem Bohyně plodnosti.

Mezi nepřeborným množstvím poutí dále vyniká *Romería de la Virgen de la Cabeza* (Andújar – Jaén), při které poutníci poslední dubnovou nedělí krácejí k osamělé svatyni v pohoří Sierra Morena, nebo *Romería de San Isidro*, která je 15. května vedena na počest svatého Isidra, patrona farmářů, v mnoha městečkách andaluského

⁵⁹ Pro podrobnější informace o kulturních akcích jednotlivých provincií doporučuji prostudovat webové stránky – viz. Bibliografické reference.

⁶⁰ tzv. „Romerías“.

⁶¹ Konec května – počátek června.

venkova. Dále stojí za představení *Romería de San Miguel* a *Romería de los Gitanos*. První zmíněná je pořádaná na konci září v letovisku Torremolinos v Málaze a je jednou z nejdelších andaluských poutí. Oproti tomu „Pout' cikánů“ se koná již v červnu a účastní se jí tisíce cikánů, kteří směřují na vrchol kopce do města Cabra (provincie Córdoba), kde se nachází svatyně jejich patronky Svaté Marie.

Oslava jara se prolíná i do náboženských slavností, jejichž symbolem jsou květinové kříže. Tzv. *Cruces de Mayo* jsou velmi oblíbené v Latinské Americe a Španělsku, převážně v Andalusii. Jedná se o kombinaci náboženské a lidové slavnosti, která odkazuje na nález svatého kříže. Nejvýrazněji jsou „Kříže“ oslavovány v córdobských, granadských a sevillských čtvrtích, ve kterých věřící soutěží o to, kdo vyrobí nejbarvitější květinový kříž. Při slavnosti se tančí, zpívá a nechybí ani „běh s kravičkami“⁶².

Na výše zmíněnou slavnost navazuje córdobský *Festival de los Patios*. Jedná se vlastně o soutěž, v níž stará Córdoba hledá nejlépe vyzdobené *patio*.⁶³ V průběhu festivalu se mozaikou zdobené a květinami obsypané dvory otevírají veřejnosti, která je tak může za doprovodných tónů flamenca obdivovat.

Náboženskou oslavou mezinárodního významu je *Corpus Christi*. Jde o pohyblivý katolický svátek, který se koná, osmý týden po Velikonocích, na počest Kristova těla přítomného v hostii. V mnohých andaluských městech jsou při této příležitosti zorganizovány průvody, jejichž trasa je často pokryta kobercem květin. V Granadě je Corpus Christi jednou z nejhlavnějších událostí roku. Nedílnou součástí granadských oslav jsou proto procesí, jehož účastníci pochodují v karikaturních kostýmech s velkými hlavami, a průvody obrů. V Seville zas „Seises“, chlapi v barokních kostýmech, tancují před hlavním oltářem katedrály.

Dalším katolickým svátkem celosvětového charakteru je i Nanebevzetí Panny Marie (*Asunción de la Virgen*). Jeho oslavy 15. srpna opět doprovázejí četná procesí.

Velmi populární slavností v rybářských městech a vesnicích je *Fiesta de la Virgen del Carmen*. Na její počest jsou 15. července v přímořských oblastech pořádány veslařské závody. A v průběhu večera je pak uskutečněna slavnostní plavba rybářské lodi, která na své palubě veze zdobenou sochu Panny Marie.

⁶² Tzv. Suelta de vaquillas, při které jsou kravičky vpuštěny do ulic měst. Následného běhu s nimi se mohou účastnit přihlížející všeho věku. Akce bývá často doplněna i exhibičním vystoupením v menších arénách.

⁶³ Patio – ústřední dvůr.

S pobřežními oblastmi je spjata i oslava dne svatého Jana (*Día de San Juan*). Předvečer Janova svátku je věnován zpěvům a tancům okolo hořících hranic na andaluských plážích. V některých městech, např. v Lanjarónu (Granada), je den svatého Jana časně ráno oslavován vodní bitvou v ulicích, která má napomoci zotavení se po noci ohňů. 24. červen je podle tradice navíc dnem, kde se Španělům otevírá vstup do moře a na pláže.

4.3.2. Karnevaly

O něco méně strojené než náboženské poutě a procesí jsou karnevaly. Ty, od února do poloviny března, přinášejí možnost pobavit se v andaluských ulicích. Karneval je reakcí na zdrženlivost a zákazy všeho typu. Nabízí všem zúčastněným možnost ukrýt se za masku, stát se jiným člověkem a uvolnit se tak před blížícím se velikonočním půstem. Právě kvůli jisté rebelii byly karnevaly ve Španělsku za vlády generála Franca zrušeny. To však neplatilo o Cádizu, kde se karneval potlačit nepodařilo. *Carnaval de Cádiz* je jedním z největších karnevalů v Evropě, při kterém se celé město obléká do fantastických kostýmů. Vyhlášeným se karneval stal i díky satirickým popěvkům, ve kterých si jejich tvůrci berou na mušku módu, slavné osobnosti a politiky.

4.3.3. Světské slavnosti

Andaluské slavnosti však nejsou spojeny pouze s náboženstvím, řada z nich totiž vychází z historických událostí a jarmarků.

4.3.3.1. Kulturní akce vycházející z historických událostí

Do kategorie organizovaných kulturních akcí vycházejících z dějin spadají *Kolumbovy slavnosti* konané v Huelvě a slavnosti Maurů a křesťanů.

Prvně jmenované probíhají v týdnu na přelomu července a srpna. Vrcholným dnem je 3. srpen, den kdy Kryštof Kolumbus vyplul na svou výpravnou cestu. Cílem jejich organizace je připomenout události předcházející objevení Ameriky. Oslavy jsou každoročně věnovány hudbě a tancům pocházejícím z některého latinskoamerického státu.⁶⁴

Dny konání slavnosti *Moros y Cristianos*, která připomíná období bojů Maurů a křesťanů, se oblast od oblasti liší. Samotné oslavy spočívají ve vytvoření dvou táborů

⁶⁴ Pro více informací ohledně Kolumbových slavností doporučuji webovou stránku www.colombinas.es.

(křesťané vs. muslimové). Členové skupin, oděni do dobových kostýmů, poté procházejí průvodem a teprve na závěr přichází na řadu dramatické ztvárnění několika bitev. Rok 1492 a vítězství Katolických králů nad Maury připomíná i „Den dobytí“ (*Día de la Toma*), slavený 2. února v Granadě.

4.3.3.2. Výroční trhy

Andaluské výroční trhy vycházejí z dlouhé tradice proslulých dobytčích a koňských jarmarků. Ačkoli se charakter trhů postupem času měnil, jejich sláva zůstala neměnná.

Sezóna veletrhů je zahájena nejslavnějším andaluským trhem, který pořádá hlavní město této autonomní oblasti. Sevillský dubnový veletrh tzv. *Feria de Abril* se každoročně koná dva týdny po Velikonocích. Veškeré dění se odehrává na výstavišti za Guadalquivirem, kde se členové různých klubů setkávají v zábavních stáncích („casetas“), popíjejí a celou noc tančí v rytmu sevillanas. V průběhu dne se objevují tradičně oblečení jezdci na koních a ženy v mantilách v otevřených kočárech, kteří předvádějí svou eleganci v průvodech.

Po uplynutí sevillského veletrhu přichází na řadu město Jerez de la Frontera. *Feria de los Caballos* je Koňský trh, který předvádí typickou Andalusii s ušlechtilými koňmi a krásnými ženami v pestrých šatech. V posledním květnovém týdnu přebírá štafetu Córdoba, jejíž veletrh hýří barvami jako ten sevillský, narozdíl od něj, je ale více přístupný pro cizince. S andaluskými hřebci je znovu spojen veletrh ve městě Sanlúcar, kde se již od roku 1845 pořádají na pláži závody na koních (*Carreras de caballos de Sanlúcar*). Tyto závody jsou nejstaršími v celém Španělsku a spolu s běhy v San Sebastiánu, Seville, Mijas a Dos Hermanas tvoří část španělského dostihového okruhu.

V polovině srpna se na oslavu záchrany města od maurské nadvlády slaví *Feria de Málaga* a na konci měsíce probíhá veletrh v provincii Almería. *Feria de Almería* je spojena s oslavou na počest Virgen del Mar. Tato Panna Moře je spjata s rokem 1502, kdy pobřežní stráž vyhlížející berberské piráty spatřila na pláži její svatý obraz.

Celá veletržní sezóna se uzavírá zhruba v polovině října.

4.4. Hudba a tanec

Každá z andaluských *fiest* hýří barvami, výraznou výzdobou a její podstatnou součástí je hudba, tanec a korida. Španělskou hudbou se prolínají vlivy římské, řecké, arabské i křesťanské, řada z nich obohatila i hudbu lidovou. Španělská lidová hudba patří, díky

své melodičnosti a rytmičnosti, k nejosobitějším na celém světě. Na poloostrově je přitom patrná značná místní rozdílnost.

Andaluská hudba a tanec jsou například považovány za nejtemperamentnější v celém Španělsku. Hlavním nástrojem andaluské světské hudby je kytara, která na jihu Pyrenejského poloostrova získala v průběhu 19. století svou moderní šesti-strunnou podobu. Právě z Andalusie pochází i *flamenco*, styl zpěvu, hudby a tance, který je nejryzejším výrazem místního folklóru.

Ačkoli popularita flamenca narostla až v posledních pár stoletích, jeho kořeny sahají do historie hlubší. Původ slova flamenco není přesně určen. Někdy se odvozuje od arabského „Felah Mengu“, což v překladu znamená „bavící se vesničan“, jindy od španělského slova „Flamenco“ – Vlám. V každém případě je ve flamencu silný vliv maurského, židovského i křesťanského folklóru a jeho nejlepšími interprety byli a jsou španělští cikáni. Z počátku ve flamencu převládala zpěv ve dvou formách: expresivní „cante jondo“ a veselejší „cante chico“. Teprve později se zpěv spojil s tancem a hrou na kytaru.

Umění flamenca provozují od útlého věku ženy i muži. Tanečníci při něm oblékají černé kalhoty, krátké vestičky a boty na podpatkách. Dlouhé šaty tanečnic jsou oproti mužskému obleku výrazně barevnější a veselejší. Tanec spočívá ve vyťukávání rytmu patami a špičkami (tzv. „zapateando“ a „tocateando“). Těla tanečnicků bývají strnulá a kontrastují tak s vláčnými pohyby rukou tanečnic. Vše se odehrává za pokřiku, vytleskávání a louskání prstů přihlížejcích. Doprovodnými nástroji ke zpěvu a tanci jsou kytary, bubínky a kastaněty.

Zásadním prvkem flamenca je improvizace a každé vystoupení je proto jedinečně procítěné a neopakovatelné. Jeho motivem bývá láska, nárek nad smrtí, uvěznění. Jedná se vlastně o umělecké vyjádření smutků a radostí života. Z tohoto důvodu si flamenco v Andalusii vysloužilo nemalou popularitu a bylo interpretováno ve všech provinciích, přičemž každá do tance vnesla něco nového. V dnešní době existuje přes dvacet různých forem zpěvu a tance flamenca, mezi nimi vynikají např. sevillanas, seguidillas, alegrías, bolero, fandango, folía a další. Původní čistá forma tance je k vidění v „tvrdém jádru flamenca,“ které se nachází mezi Sevillou, Cádizem a městem Jerez de la Frontera. Ve dvou jmenovaných se pravidelně pořádají festivaly flamenca a to sice: Bienal de Arte Flamenco v Seville a Annual Flamenco Festival v Jerezu. Tradiční oslavy hudby doplňuje i každoroční Festival kytary v Córdobě.

4.5. Býčí zápasy

Zásadní částí andaluské slavnosti bývá často korida. Býčí zápasy označované za národní slavnost (Fiesta Nacional) jsou dle průzkumu (viz. kapitola 6.3. Kulturní znalosti) nejznámější událostí španělského folklóru. Přitom však tyto zápasy nejsou pouze španělskou specialitou a velké popularity dosahují i v Portugalsku, jižní Francii a Latinské Americe. Původním i nynějším smyslem koridy je výběr kvalitních jedinců. Španělští chlapci se totiž učí svému budoucímu řemeslu již na mladých býčcích a přihlížející dobytkaři si při těchto příležitostech vybírají dobytek pro chov a pro porážku.

Sezona býčích zápasů se zahajuje na Hod boží velikonoční a s přestávkami trvá až do října. Většina zápasů se zpravidla odehrává v neděli večer, v průběhu lokálních slavností je však pořádána i v jiné dny. Vlastní korida má pevná, zákonem upravená pravidla a je časově vymezena zhruba na 2,5 hodiny. V aréně se obvykle vystřídají tři matadoři a každý z nich bojuje dvakrát. Celý tým profesionálních zápasníků tzv. *torerů* se dělí na *matadory*, *pikadory* a *banderillery*.

Korida je dramatem o třech dějstvích, jimž se říká „los tres tercios de la lidia“ - neboli tři třetiny zápasu. V první fázi koridy je do arény branou vpuštěn býk, který několikrát proběhne po písčitém povrchu zápasště. Následně vstoupí do arény členové matadorského týmu s červenožlutými plášti a dráždí jimi býka. Tyto zápasníky vystřídají pikadoři na koních, kteří mají kopí a jejich úkolem je vpichy vyprovokovat býka k větší aktivitě. V dalším dějství účinkují tzv. „banderilleros“ vyzbrojení ozdobnými bodci, kterými zasahují býka do svalového hrbu na jeho šíji. Závěrečnou třetinou koridy je zápas matadora s býkem. Matador, který je vybaven rudou muletou,⁶⁵ předvádí v aréně své umění, při kterém ti odvážnější klečí, otáčejí se k býkovi zády, dotýkají se jeho rohů apod. Publikum oceňuje blízkost těla matadora a býka a přitom přeneseně zažívá strach a euforii sledovaného zápasníka. Vrcholným číslem je tzv. „okamžik pravdy,“ kdy si matador bere meč a za hlubokého ticha se ho snaží zabodnout do nevelkého místa na hřbetě býka („estocada“). Pokud se protnout býkovu míchu mečem nepovede, je zvíře usmrceno nožem („puntilla“). Úspěšný matador bývá odměněn potleskem a pokřiky, diváci házejí do arény květiny a v jejich rukou se objevují bílé šátky. Čím je šáteků víc, tím je pravděpodobnější, že prezident koridy udělí matadorovi uši i ocas býka. Získá-li matador dvě uši, má právo být svými příznivci vynesena „velkou branou“.

⁶⁵ Muleta – kus sukna našaseného na tyčce, která má na jednom konci ostrý bodec a na druhém držadlo.

I býčí zápasy mají své tradiční kostýmy. Matador se obléká do tzv. „traje de luces“, šatů zdobených zlatou výšivkou. Oděvy ostatních členů týmu jsou obvykle zdobeny stříbrně. Látka je nejčastěji červené, černé, zelené, modré nebo bílé barvy. Žlutá naopak není užívaná nikdy, jelikož podle zápasníků přináší v boji smůlu.

Korida je tradičně záležitostí mužů, jelikož ženy v ní nebývají příliš úspěšné.⁶⁶

Ne všichni Andalusané s tradicí býčích zápasů souhlasí. Veřejnost se v souvislosti s otázkou zákazu koridy dělí na dva protichůdné tábory. První z nich jsou zastánci zápasů, které pro ně ztělesňují úctyhodnou součást národního dědictví. Druzí naopak koridu odsuzují a ztotožňují se se snahou ochranářských organizací. Jejich cílem je přesvědčit turisty, aby nikdy koridu nenavštívili, čímž by její provozování ztratilo ekonomický efekt. Přesto jsou však býčí zápasy dnes oblíbené tak, jako kdysi.

Ačkoli se korida praktikuje po celém Španělsku, svůj tradiční původ má v Andalusii. Z tohoto důvodu se zde nacházejí ty z nejproslulejších býčích arén. Například sevillská aréna *Plaza de Toros de la Maestranza* určuje atmosféru celé čtvrti El Aranal. Během sezony býčích zápasů zde v barech a restauracích panuje čilý ruch, ale po zbytek roku zůstává místo klidné. Barokní Plaza de Toros de la Maestranza, která pojme až 14 tisíc diváků, pochází z 18. století a je jednou z nejstarších ve Španělsku. *Plaza de Toros de Ronda* je duchovní domovem býčích zápasů. Bojovat právě v Rondě je snem každého matadora, který chce jít ve šlépějích slavného Pedra Romera, otce moderních býčích zápasů. Na jeho počest se zde každoročně první dva týdny v září koná slavnost tzv. *Feria de Pedro Romero*. Všichni účastníci „Corrida Goyesca“ jsou oděni do dobových kostýmů, které navrhl velký fanoušek býčích zápasů Francisco Goya.

4.6. Gastronomie

Andalusané při folklórních oslavách vystavují na obdiv svůj jižanský charakter, víru i kulinářské umění. Kulturní slavnosti tedy dávají vyniknout i místní gastronomii. Některá z andaluských jídel jsou typicky připravována pouze v průběhu určité společenské akce. Mnohé venkovské a přímořské obce navíc pamatují na konec sklizně nebo rybářské sezóny gastronomickou slavností.

Podstatná část andaluské gastronomie vychází ze zvyků kuchyně maurské, která pro svou rafinovanost neměla v Evropě obdoby. Andaluská kuchyně se dělí na dva

⁶⁶ Výjimkou je známá zápasnice s býky z poloviny 90. let Cristina Sánchez.

velké celky: *přímořskou* a *horskou*. Typická pro celý kraj jsou na rožni pečená masa, kořeněné omáčky a sladké zákusky z mletých mandlí. Hodně se užívají rajská jablíčka, papriky a luštěniny. Přímořská oblast proslula pečenými rybami, zvláště sardinkami, a smaženými sépiemi. Běžnou potravou z hor je cizrna, dušené vnitřnosti a velmi kvalitní šunka (tzv. „jamón serrano“). V Andalusii byly také vynalezeny slavné chuťovky „*tapas*“, které se podávají v pestrých variacích.

Kraj je dále známý produkcí olivového oleje a vynikajících vín. Pěstováním vinné révy vyniká především okolí města Jerez de la Frontera, kde vinice pokrývají bílou křídovou pahorkatinu. Zde vzniklo populární *sherry*, kterého se v Andalusii vyrábí několik typů: *Fino*, *Manzanilla*, *Amontillado*, *Oloroso* a *Cream*. Sherry se míchá ze tří hlavních odrůd hroznů. Je to Palomino, z něhož se dělá sušší sherry, Pedro Ximénez a Moscatel, z kterých se vyrábí plnější a sladší typ. Významné vinařské oblasti se dále nalézají v Málaze, Huelvě (Condado de Huelva) a provincii Córdoba (oblast Montilla – Moriles).

5. Propagace a nabídka zájezdů do Andalusie v ČR

5.1. Propagace

Propagace určitého produktu je nezbytnou součástí fungujícího marketingu CR, jehož primární snahou je dodat produkt zákazníkovi a úspěšně tak naplnit jeho potřeby a požadavky. Jelikož se v případě produktu CR jedná hlavně o soubor služeb⁶⁷ a ne o konkrétní hmotný výrobek, je jeho propagace o to náročnější. Producenti služeb, jejich organizátoři a zprostředkovatelé musí propagaci a média využívat na vizualizaci potencionálního užitku ze spotřeby nabízených služeb a tak je zpřístupnit zákazníkům, jejichž rozhodnutí o účasti na CR jsou podmíněna právě dostatečným objemem věrohodných informací.

Komunikace se zákazníkem je proto nejvýznamnějším prostředkem marketingu v CR. Komunikační mix je kombinací osobního prodeje, podpory prodeje a public relations (vztahy s veřejností), jejichž záměrem je ovlivňovat spotřební chování zákazníka. Jedním z nástrojů marketingového komunikačního mixu je i reklama.

Ta v CR využívá všech svých forem: televizní reklamu, reklamu v rozhlasu, inzerci v tisku, rozesílání osobní nabídky stálým zákazníkům apod. Nejúčinnější zejména v odborné veřejnosti, ale zároveň nejdražší formou reklamy, je účast na veletrzích CR. Ta je významná hlavně pro získávání přímých kontaktů s dalšími subjekty CR.

5.2. Nabídka zájezdů

Nabídka zájezdů je v CR realizovaná převážně prostřednictvím nabídkových katalogů, ať už v tištěné nebo elektronické podobě. Katalog zájezdů je často vydáván dvakrát ročně (katalog Léto a katalog Zima), případně i v dalším členění jako: letecké zájezdy, pobytové zájezdy, poznávací zájezdy apod. Klient mající v úmyslu účastnit se kulturního CR, bude svůj zájem upírat k nabídce katalogu s poznávacími zájezdy nebo s pobytovými zájezdy s možností fakultativních výletů.⁶⁸

V České republice je nabídka zájezdů do Andalusie v porovnání s nabídkou do ostatních evropských turistických lokalit omezena. Způsobeno je to především velkou vzdáleností mezi danou destinací a českým státem. Geografická poloha Andalusie tedy občanů ČR znesnadňuje možnost cestování vlastním vozem, který Češi stále často volí

⁶⁷ Služba – ekonomický statek, jehož podstatou je činnost a jehož hodnota je určena požitkem, který přináší.

⁶⁸ Fakultativní výlet – Možnost výjezdu z pobytového místa a tedy pokrytí další turistické atraktivity dané oblasti.

za způsob dopravy do místa pro uskutečnění své dovolené. Překážka vzdálenosti má vliv i na nabídku eurovíkendů a poznávacích zájezdů.

Poznávací zájezdy do Andalusie nesou zpravidla označení jako: „Okruh Španělskem s pobytem v Andalusii“, „Krásy Andalusie“, „Poznáváme Andalusii“, „Španělsko – Velký okruh za perlami Andalusie“, „Tajemná Andalusie“, „Slunečná Andalusie“, „Maurská Andalusie“. Ve většině případů se jedná o 8 denní letecké nebo 12ti a 14ti denní autokarové zájezdy. Program klasického poznávacího zájezdu (8, 12ti i 14ti denního) zahrnuje návštěvu andaluských měst: Málaga, Marbella, Nerja, Granada, Córdoba, Sevilla, Jerez, Cádiz a Ronda. Při autokarových zájezdech neuvidí návštěvník z Andalusie více, jelikož je značná část délky zájezdu (až přes 6 dní) trávena mimo Andalusii.⁶⁹

Z programů zájezdů je dále patrné, že jsou zaměřeny i na návštěvu center přímořského CR jako je Marbella nebo Nerja. Z kulturního CR navrhovatelé zájezdu propagují kulturně-historické objekty. O kulturně-společenských akcích, kromě býčích zápasů, není v plánu zájezdu zmíněno ani ve formě možné účasti na nich v rámci fakultativního výletu.

5.3. Distribuce zájezdů

Předcházející hodnocení se týká tzv. nepřímé distribuce produktu CR, při které je mezi producentem a konečným spotřebitelem využito jednoho nebo více mezičlánků. Těmi mohou být touroperátoři (orientovaní především na vytváření zájezdů), cestovní kanceláře (vytvářející a prodávající vlastní zájezdy) nebo cestovní agentury/dealeři (prodávající produkty připravené touroperátorem).

V současné době roste popularita tzv. přímé distribuce (z producenta na konečného spotřebitele) a s ní spojeného individuálního cestování. Avšak dalo by se říci, že i toto cestování využívá jistých zprostředkovatelských služeb, kterými jsou elektronické informační a komunikační systémy.

Individuální cestování je založeno na samostatném organizování zájezdu. Jeho předností je seberealizace při tvorbě programu a libovolné přizpůsobování se podmínkám. Předpokladem pro tento typ cestování je již předcházející povědomí a zájem účastníka o vybranou destinaci. Jak velké předpoklady má Andalusie proto, aby se stala cílem pobytu českých individuálních turistů, napovídá průzkum realizovaný v rámci této bakalářské práce.

⁶⁹ Zastávky u takovýchto zájezdů bývají obvykle v Barceloně, Toledu, Madridu, dále pak ve Francii.

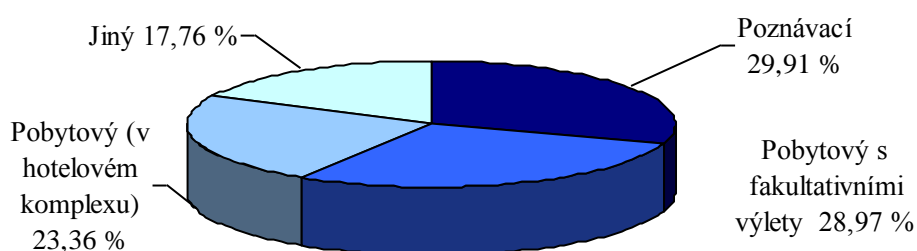
6. Průzkum „Povědomí Čechů o španělské Andalusii“

Dotazník⁷⁰ se skládal z 16 otázek z oblastí preferencí při výběru zájezdu, představ o Španělsku, Andalusii a její kultuře. Cílem průzkumu bylo odhalit, jaké je vlastně povědomí Čechů o španělské Andalusii a zda je skutečně zúženo pouze na několik stereotypních představ. Konečné vyhodnocení výsledků je provedeno ze 107 plně zodpovězených dotazníků.

6.1. Preference při výběru zájezdu

Průzkum dokládá rostoucí popularitu individuálního cestování, ke kterému se přiklonilo přes 57 % dotazovaných. Zbylá procenta si připsaly různé druhy cestování organizovaného. Jako nejoblíbenější se u zájemců o Španělsko ukázaly poznávací a pobytové zájezdy s možností fakultativních výletů.

Graf 9: Jaký typ zájezdu využíváte častěji?

Účastníci poznávacích zájezdů tvoří tzv. *skupinu turistů motivovaných kulturou*. Jde o skupinu náročných jedinců, kteří si téměř vždy plánují cestu sami a na cestovní kanceláře se obracejí jen za účelem získání informací o všem zajímavém v různých oblastech. Zájemce o pobytové zájezdy s možností fakultativních výletů lze označit za *turisty inspirované kulturou*. Ti mají v úmyslu navštěvovat kulturní památky a akce pouze v místě, kde tráví svou dovolenou. Třetí nejpočetnější skupinou (dle průzkumu) jsou účastníci pobytových zájezdů, kteří jsou často pro své sporadické návštěvy kulturních objektů označováni za „turistické flegmatiky“. Vhodnou propagací a účelnou reklamou lze však i tento typ *turistů získat pro kulturu*.⁷¹

⁷⁰ Celé znění dotazníku je k dispozici v příloze 10.

⁷¹ Typologie turistů – Hesková a kol. 2006: 64.

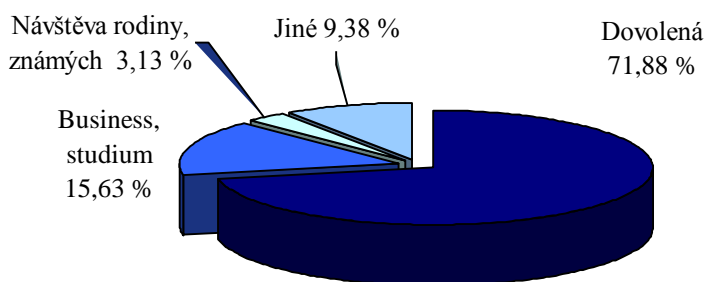
6.2. Návštěvnost oblasti

K otázce „Navštívil/a jste Španělsko?“ se 56 % respondentů vyjádřilo kladně a pouze 8,5 % dotázaných ve Španělsku nebylo a ani o jeho návštěvu nemá zájem. Pokud respondent navštívil Španělsko více než jedenkrát, byla u něj pravděpodobnější odpověď na otázku „Říká Vám něco pojem Andalusie?“, že ji již také navštívil.

Tabulka 9: Otázky týkající se návštěvy Španělska a Andalusie

Navštívil/a jste Španělsko?		Říká Vám něco pojem Andalusie?	
Ano jednou	27,10 %	Ano, již jsem ji navštívil/a	23,36 %
Více než jedenkrát	28,97 %	Ano, ještě jsem ji nenavštívil/a, ale plánuji to	28,97 %
Ne, ale rád/a bych	35,51 %	Ano, ještě jsem ji nenavštívil/a a ani to neplánuji	38,32 %
Ne a ani nemám zájem	8,41 %	Nikdy jsem o ni neslyšel/a	9,35 %

Graf 10: Pokud jste Andalusii navštívil/a, jaký byl důvod vaší cesty?

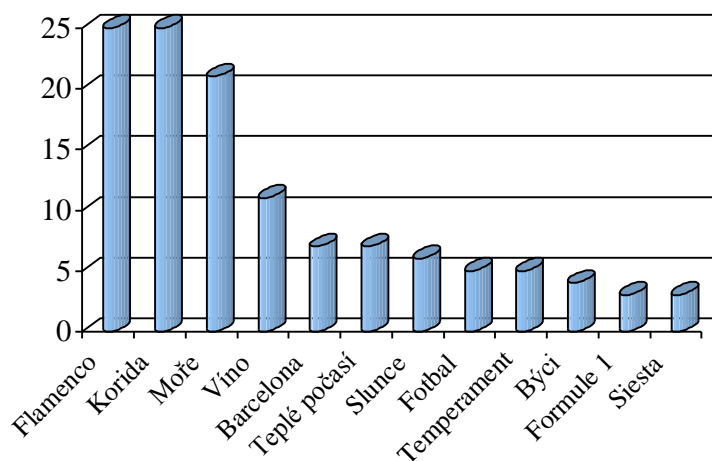
Nejčastějším důvodem pro realizaci cesty do Andalusie byla samozřejmě dovolená. Tu uvedly téměř $\frac{3}{4}$ z respondentů, kteří andaluskou autonomní oblast navštívili. Druhým nejvýznamnějším důvodem pak byly obchodní záležitosti a studijní pobyt.

Z průzkumu také vyplývá, že častějšími návštěvníky Andalusie byly ženy, převážně ve věku 18 – 26 let. Obecně pravděpodobnost návštěvy Španělska a Andalusie rostla s mírou dosaženého vzdělání.

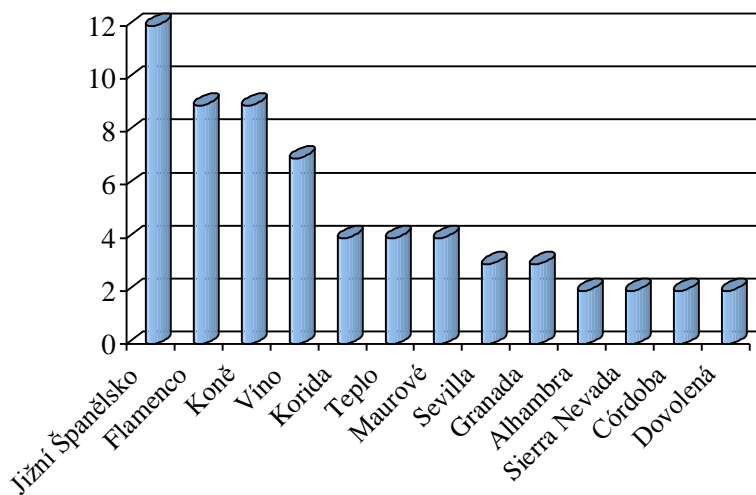
6.3. Kulturní znalosti

Flamenco, korida a moře jsou pojmy, které výzkum určil jako nejčastější asociace respondentů spojené se Španělskem. Podobné odpovědi zazněly i ve spojitosti s Andalusí, což potvrdilo předpoklad o stereotypních představách české populace.

Graf 11: Co se Vám vybaví, když se řekne Španělsko?

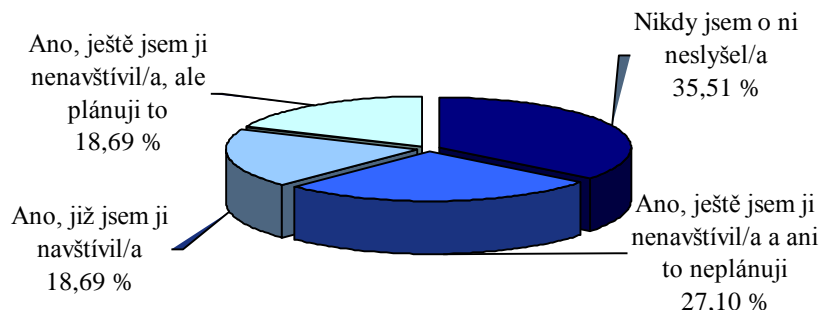
Graf 12: Co se Vám vybaví, když se řekne Andalusie?

Pro kulturní CR jsou relevantní hlavně odpovědi flamenco, korida a Alhambra. Podvědomí o prvních dvou je z velké části zapříčiněno jejich celošpanělskou propagací. Přesto však pouze 20 respondentů dokázalo určit všechny kultury, ze kterých flamenco vychází. 32 se jich domnívalo, že flamenco je pouze záležitostí kultury cikánské. Zbylí ho přisuzovali výhradně ke kultuře španělské, arabské nebo židovské.

Alhambra byla uvedena respondenty, kteří tuto maurskou stavbu již navštívili. Z celkového počtu dotázaných však přes 35 % z nich o Alhambře nikdy neslyšelo.

Graf 13: Znáte Alhambru?

Další otázky ohledně andalusské kultury se týkaly organizovaných akcí, konkrétně svátku „Semana Santa“ a „Corpus Christi“. Ačkoli jsou obzvláště andalusské akce spojené s Velikonočním týdnem nejpropagovanějšími, více jak polovina respondentů o nich povědomí nemá. Určení období, ve kterém probíhá oslava „Corpus Christi“ se ukázalo pro dotázané ještě obtížnějším.

Tabulka 10: Otázky týkající se organizovaných akcí

S jakým svátkem je spojována „Semana Santa“?		Slavnost „Corpus Christi“ probíhá?	
Nevím	43,93 %	Nikdy jsem o tom neslyšel/a	68,22 %
Velikonoce	42,99 %	V rozmezí konce března a začátku dubna	15,98 %
Vánoce	7,48 %	V rozmezí konce května a začátku června	11,21 %
Novým rokem	3,74 %	V rozmezí konce prosince a začátku ledna	4,67 %
Jiným	1,87 %		

Z výše uvedených výsledků vyplývá, že v ČR je důležité kromě moře, slunce a zažitých stereotypů (flamenco, korida, víno) propagovat i kulturní objekty a akce. K uvedení této strategie v praxi je nutné zajistit soubor adekvátních informací v podobě českých odkazů na webových stránkách, popisů regionu a jeho zajímavostí, informací o dopravě, vzdálenostech a ubytovacích možnostech.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat cestovní ruch Andalusie a to především se zaměřením na kulturní cestovní ruch. Záměrem bylo prokázat, že ačkoli tato španělská autonomní oblast disponuje výrazným kulturním bohatstvím, které z ní činí ideální destinaci kulturního CR, není tento její potenciál využíván v dostatečné míře. Rozvoj kulturního CR (s výjimkou fakultativní návštěvy památek) zde značně zaostává za tradičnějším CR rekreačním (hl. přímořský CR). Zmíněný jev platí jak pro turismus národní tak i mezinárodní, kde se projevuje více zřetelněji. To je dáno tím, že španělští rezidenti mají určité znalosti o místních kulturních tradicích a událostech, které se zpravidla shodují s těmi celostátními, zatímco povědomí zahraničních návštěvníků o andaluské kultuře je zúženo na několik stereotypních představ.

Pro podložení výše řečeného jsou součástí bakalářské práce výsledky průzkumu povědomí Čechů o španělské Andalusii a její kultuře. Průzkum potvrdil, že více českých občanů má Andalusii spojenou se slunečnou dovolenou u moře než s výletem za kulturním obohacením. Jejich kulturní představy o Andalusii jsou zúženy na flamenco a býčí zápasy, které však zároveň připisují celému Španělsku. I toto lze považovat za jistý stereotyp a povrchní znalosti, protože pouze malá část respondentů dokázala určit podstatný původ flamenca a neoznačovala zápasníka s býky chybným názvem „toreador“.

Celé toto nedostatečné povědomí Čechů o kultuře Andalusie je způsobeno omezeným množstvím informací, které by byly přístupné pro širokou veřejnost a tedy v českém jazyce. Při zpracovávání bakalářské práce jsem zjistila, že cestovní průvodci dostupní na našem trhu se sice obsáhle věnují kulturně-historickým objektům, ale pouze malá část z jejich obsahu případně prezentaci kulturních tradic a událostí. Většinou se jedná pouze o kalendářní výpis nejdůležitějších akcí bez podrobnějšího popisu. Ten zájemcům nabízejí turistické internetové stránky, které jsou ovšem často dostupné pouze ve španělském jazyce.

Situace podporující rekreační CR panuje na českém trhu i v nabídce zájezdů do Andalusie. Množství pobytových zájezdů totiž značně převyšuje nabídku zájezdů poznávacích, které navíc andaluské kulturní tradice náležitě nepropagují (jak je patrné z kapitoly 5.2.).

Aby mohly být všechny analýzy a z nich plynoucí závěry provedeny, bylo nejprve nutné určit zkoumanou oblast, tj. vymežit region a specifikovat objekty kulturního CR. Představením regionu Andalusie se zabývá kapitola úvodní. Ta andaluskou autonomní oblast popisuje z hlediska geografického, administrativního, hospodářského a podrobněji se věnuje historii, která má pro kulturní vývoj regionu zásadní význam. Následující kapitoly zaměřené na CR Andalusie hodnotí region z hlediska návštěvnosti, tržeb z CR, apod., popisují také jednotlivé nejdůležitější typy andaluského CR, kterými jsou přímořský cestovní ruch (pro oblast prozatím nejdůležitější) a horský a vysokohorský cestovní ruch, dále zmiňují sportovní a kulturní cestovní ruch.

Pojem kulturní CR je pro potřeby této bakalářské práce následně podrobněji představen a objekty pro jeho rozvoj jsou rozděleny do čtyř kategorií. Přesněji se jedná o kulturně-historické objekty, kulturně-společenské organizované akce, kulturní a osvětová zařízení a zábavní zařízení jako součást ubytovacích a pohostinských podniků. První dvě skupiny objektů kulturního CR jsou v práci detailněji rozepsány. Velký důraz byl kladen především na prezentaci existujících kulturně-společenských organizovaných akcí, která by mohla alespoň částečně suplovat chybějící materiály v českém jazyce. Avšak kulturních akcí vycházejících z andaluského folklóru je takové množství, že nebylo v možnostech této bakalářské práce představit všechny. Z tohoto důvodu lze zde zmíněné tradice a slavnosti považovat za pouhou ukázkou andaluské kultury.

Resumen

La presente tesis trata sobre el turismo en la región de Andalucía y su objetivo es analizar el estado del turismo cultural en dicha comunidad autónoma.

El turismo es un importante fenómeno social-económico, cada año presenta un gran movimiento de gente con miras a la recreación y al conocimiento de nuevos lugares y culturas diferentes. Hoy en día, lo atractivo no es solamente pasar las vacaciones tranquilas, sino también vivir nuevas experiencias. Por esta razón en los últimos años ha crecido la popularidad del turismo deportivo, de aventura, y rural. Los consumidores de hoy también están interesados en atracciones culturales en los destinos elegidos, lo que provoca un aumento del número de los participantes en el turismo cultural. Como este tipo del turismo posibilita la satisfacción de las necesidades sociales, culturales y estéticas. Muchas veces se coincide con el turismo recreativo o religioso.

La importancia de dicho tipo del turismo crece en casi todas las comunidades autónomas de España. También Andalucía, una región de diversas tradiciones culturales, cada año recibe más visitantes con el turismo cultural como principal motivación. Se dice que Andalucía representa una “verdadera imagen” de España. Este territorio se perfila como “tierra de toreros y bandoleros, cálida y apasionada, exótica y cercana, que encarnó el arquetipo de la España romántica, aderezado con mitos de dimensión universal como Carmen, Don Juan o Fígaro” (Olmedo 2004: 8). Josef Toman, un escritor checo, en su novela describe Andalucía como “una tierra cruel, donde el amor y la muerte son hermanas carnales”. Ambas expresiones presentan la atracción andaluza, que junto con el gran número de objetos culturales crea un ideal artículo del turismo cultural.

Como ya ha sido mencionado, el objetivo de esta tesis es realizar un análisis del turismo andaluz, sobre todo del turismo cultural. El propósito de dicho análisis es constatar el número de visitantes y sus gastos turísticos, etc. El otro objetivo de la tesis es presentar los más importantes objetos históricos y eventos culturales. La autora se esfuerza en comparar el potencial de la cultura andaluza con su aprovechamiento real dentro del turismo de Andalucía. El fin de la comparación es comprobar que los atractivos sociales no son tan populares como los naturales.

El texto de la presente tesis se divide en seis capítulos, el cual cada uno tiene sus subcapítulos. El capítulo inicial se dedica a la comunidad autónoma de Andalucía, la

cual se describe desde el punto de vista geográfico, histórico, hasta administrativo y económico. La autora presta la especial atención a la historia, ya que esta ha influido mucho la cultura de la región.

El siguiente capítulo presenta la introducción a la problemática del turismo, después analiza el turismo de España y el de Andalucía. Puesto que en la República Checa no hay fuentes de información sobre el turismo andaluz, el capítulo respectivo está basado en los informes anuales del Instituto de Estudios Turísticos y en los reportes de la Junta de Andalucía. Resultados del análisis comprueban que la mayoría de los visitantes de Andalucía proviene de los países europeos (sobre todo de Gran Bretaña, Alemania y Francia). A continuación descubre que Andalucía es la cuarta comunidad autónoma más visitada por los visitantes no residentes y que el principal motivo de su viaje es pasar sus vacaciones en la costa andaluza. Por lo tanto se puede constatar que el tipo del turismo andaluz más aprovechado es el litoral.

La siguiente parte de la tesis trata de Andalucía como una región turística y describe sus más importantes ofertas de turismo como: el turismo litoral, de montaña, deportivo y cultural. Conforme con el objetivo del presente trabajo, se presta especial atención a la definición de la noción del turismo cultural. El trabajo continúa con la extensa presentación de las cuatro categorías de objetos culturales, los cuales son objetos cultural-históricos, eventos cultural-sociales, establecimientos culturales y del entretenimiento. La autora se concentra en los objetos de dos primeros grupos.

En cuanto a los objetos históricos, Andalucía dispone de una amplia gama de monumentos de diversas épocas culturales. Los más interesantes están presentados en el subcapítulo número 4.2. que trata sobre potencial turístico de cada una de las ocho provincias de Andalucía.

Dado que en nuestro país faltan las informaciones relevantes sobre los eventos culturales, toda la presentación realizada en el subcapítulo nº 4.3. sale de las fuentes extranjeras. Andalucía es considerada como la región más alegre, extrovertida y festiva de España. Su calendario de festejos es uno de los más densos y variados, con especial abundancia de celebraciones en primavera y verano. Todos los pueblos andaluces tienen sus patronos, un santo o una santa que, según las creencias religiosas, protegen a los habitantes. Cada día del año está dedicado a varios santos y cuando llega el día del santo que es el patrón de la ciudad se celebran fiestas. La fiesta religiosa más famosa y visitada se realiza durante la Semana Santa. Sus elementos fundamentales son las procesiones (desfiles de cofrades, vestidos de ropajes uniformes, con su paso, grupo

escultórico transportable que representa alguna escena de la vida o pasión de Cristo) y las saetas (canciones flamencas dirigidas generalmente a la Virgen o a Cristo). Aunque la Semana Santa andaluza sigue siendo la fiesta más célebre, el número de los visitantes españoles que participan en celebraciones se ha disminuido en los últimos años (según los datos del Instituto de Estudios Turísticos). Entre los festejos religiosos destacan también varias romerías como la más concurrida la Romería de la Virgen del Rocío que se celebra en la provincia de Huelva. Además de las procesiones, peregrinaciones y festividades patronales, existen diversas fiestas profanas y carnavales, de los cuales hablan los capítulos nº 4.3.2. y 4.3.3. Sobre todo se trata de las ferias, de origen ganadero, que forman un elemento fundamental de la cultura andaluza actual. Lo típico es que durante la celebración se adorna la ciudad, hay corridas o encierros de toros, y toda la gente baila flamenco. La cultura andaluza está conectada con gastronomía. Entre sus productos destacan los vinos notables como los de Jerez.

Puesto que el número de las celebraciones y tradiciones es tan grande, esta tesis no pretende estudiar todas, sino solamente presenta una muestra de la cultura andaluza.

El otro objetivo del trabajo es averiguar la relación entre Andalucía y la gente checa. Es decir explorar el mercado checo y su oferta de los viajes a Andalucía e investigar el conocimiento checo de la cultura andaluza.

Con miras a previamente dicho, el capítulo nº 5 incluye un análisis de los viajes a Andalucía, que concluye resuelta que en el mercado checo existe una situación a favor del turismo recreativo. La oferta de los viajes de permanencia a orillas del mar es mucho más amplia que la de las excursiones culturales. El otro problema, es que todos los programas de las excursiones propagan sólo los objetos cultural-históricos y no se dedican a los eventos culturales; en consecuencia, la imagen de la cultura andaluza está limitada.

Los resultados de la investigación, realizada en el último capítulo, comprueban que la región de Andalucía según la gente checa representa un lugar del turismo de sol y playa. Todas las preguntas del cuestionario han sido creadas de tal modo que el encuestado no sea disuadido. Por eso se refieren sólo a los eventos y objetos culturales más famosos y visitados. Los resultados también confirman que los checos conocen solamente los elementos más famosos de la cultura andaluza: flamenco y corrida de toros, pero sólo una minoría de los encuestados sabe definir el origen del flamenco y no dice “toreador” en lugar de “torero”. Más de 35 % de la gente cuestada no tiene ni idea de la Alhambra que en realidad es un de los objetos históricos más populares. Casi la

mitad de los encuestados no conoce Semana Santa y la fiesta de Corpus Christi está desconocida para más de 68 % de las personas cuestionadas.

El insuficiente conocimiento de la cultura andaluza está causado por la falta de las fuentes de información que sea accesible para el gran público, es decir las informaciones sobre la cultura andaluza que sean en la lengua checa. Como varios libros y guías turísticas contienen capítulos que tratan sobre la geografía, historia y monumentos de la región, muchas de sus páginas dedican a la descripción de alojamientos y restaurantes, pero no incluyen informaciones detalladas sobre los eventos culturales. Por eso sea conveniente, como mínimo, crear páginas web disponibles en la lengua checa que contengan descripciones de las provincias del región y de sus atracciones.

Použité zdroje

A. Odborná literatura:

Beneš, V (2002): *Španělsko a Španělé*. Grada Publishing, Praha. ISBN 80-247-0358-0

Carrasco Montero, J., Solé Bernardino, L. (1997): *Realie španělsky mluvících zemí*. Fraus, Plzeň. ISBN 80-85784-54-8

Geografie cestovního ruchu; (1992). Západočeská univerzita, Pedagogická fakulta, Plzeň. ISBN 80-7043-059-1

Hesková, M. a kol. (2006): *Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy*. Fortuna, Praha. ISBN 80-7168-948-3

Inman, N. a kol. (2003): *Španělsko; Společník cestovatele*. Euromedia Group – Ikar, Praha. ISBN 80-249-0101-3

Kaufmann, H. (1982): *Maurové a Evropa: cesty arabské a kultury*. Panorama, Praha.

Olmedo, F. (2004): *Andalucía de arriba abajo*. Aldeasa. ISBN 84-8003-448-3

Petrová, E. (2003): *Španělská vína; Cesty za vínem*. Grada Publishing, Praha. ISBN 80-247-0353-X

Streiffert, A. a kol. (2008): *Seville and Andalusia; Eyewitness travel*. Dorling Kindersley, Londýn. ISBN 978-1-4053-2648-3

Toman, J. (1984): *Don Juan*. Slunovrat, Československý spisovatel, Praha.

Uriz, J. F., Harling, B. (2000): *En el mundo hispánico*. Chancerel, Londýn. ISBN 1-899888-46-2

Vilallonga, J. L. (1995): *Hovory s Juanem Carlosem králem španělským*. Český spisovatel, Praha. ISBN 80-202-0563-2

B. Výroční zprávy:

Consejería de Turismo, Comercio y Deporte: *Balance del Año Turístico en Andalucía 2007* (Cestovní ruch v Andalusii v roce 2007). Junta de Andalucía.

Instituto de Estudios Turísticos: *Balance del turismo en España en 2006* (Španělský cestovní ruch v roce 2006). Ministerio de Industria, Turismo y Comercio. Gobierno de España.

Instituto de Estudios Turísticos: *El turismo español en cifras; 2007* (Španělský cestovní ruch v číslech; 2007). Instituto de Turismo de España; Ministerio de Industria, Turismo y Comercio. Gobierno de España.

Instituto de Estudios Turísticos: *Encuesta de gasto turístico a los turistas no residentes; Informe anual 2007* (Turistické výdaje zahraničních návštěvníků; výroční zpráva 2007). Instituto de Turismo de España; Ministerio de Industria, Turismo y Comercio. Gobierno de España.

Instituto de Estudios Turísticos: *Encuesta de Movimientos Turísticos de los Españoles (Andalucía); Informe anual 2007* (Pohyb španělských návštěvníků v Andalusii, výroční zpráva 2007). Instituto de Turismo de España; Ministerio de Industria, Turismo y Comercio. Gobierno de España.

Instituto de Estudios Turísticos: *Movimientos Turísticos en Fronteras 2006* (Pohyb návštěvníků ve Španělsku v roce 2006). Ministerio de Industria, Turismo y Comercio. Gobierno de España.

Instituto de Estudios Turísticos: *Turismo interior Andalucía; Informe anual 2007* (Andaluský cestovní ruch, výroční zpráva 2007). Instituto de Turismo de España; Ministerio de Industria, Turismo y Comercio. Gobierno de España.

C. Internetové zdroje:

www.ine.es; webové stránky Národního statistického úřadu.

www.iet.tourspain.es; webové stránky Ústavu turistických studií.

www.juntadeandalucia.es; webové stránky Andaluské autonomní vlády.

www.juntadeandalucia.es/institutodeestadistica/; webové stránky Andaluského statistického úřadu.

www.andalucia.org; oficiální turistické stránky Andalusie.

www.andalucia.com; webové stránky obsahující velké množství informací o autonomní oblasti Andalusie.

www.andalusie.cz; české webové stránky představující nejznámější atraktivity Andalusie.

www.andalucia-web.net/cultura.htm; webové stránky o andaluské kultuře na internetovém portálu turistického průvodce po Andalusii.

www.fiestas.net; webová stránka se seznamem významných španělských fiest.

www.huelvacultura.com; webové stránky s kulturními atraktivitami provincie Huelva.

www.cadiz.es; webové stránky provincie Cádiz.

www.spanelsko.info; český webový portál s informacemi o Španělsku.

www.unwto.org/index.php; webová stránka Světové organizace cestovního ruchu.

www.invia.cz; webové stránky prodejce zájezdů on-line.

www.businessinfo.cz/cz/sti/spanelsko-ekonomicka-charakteristika-zeme/4/1000541/; přehled ekonomické charakteristiky Španělska na oficiálním portálu pro podnikání a export.

www.vyplnto.cz; webové stránky pro tvorbu on-line dotazníků.

Bibliografické reference

mab.kav.cas.cz/mab.html; webové stránky poskytující informace o programu UNESCO
Člověk a biosféra.

www.colombinas.es; oficiální stránky Kolumbových slavností.

*Podrobnější informace o kulturních akcích jednotlivých provincií naleznete na těchto
webových stránkách:*

www.visithuelva.com

www.turismosevilla.org

www.whatsevilla.com

www.cadizturismo.com

www.cadizspain.net

www.malagaweb.com

www.whatmalaga.com

www.ayuncordoba.es

www.aboutcordoba.com

www.aytojaen.es

www.jaen-es.com

www.aboutgranada.com

www.tuspain.com

www.almeria-turismo.org

Seznam příloh

- Příloha 1.....Hranice španělských autonomních oblastí
- Příloha 2.....Římské provincie v Hispánii
- Příloha 3.....Andaluské provincie
- Příloha 4.....Andaluské kraje
- Příloha 5.....Návštěvnost autonomních oblastí – zahraniční návštěvníci (v %)
- Příloha 6.....Návštěvnost autonomních oblastí – rezidenti (v %)
- Příloha 7.....Procentuální podíl andaluských ubytovacích kapacit
v jednotlivých provinciích
- Příloha 8.....Koncentrace ubytovacích kapacit v Andalusii
- Příloha 9.....Cesta po bílých městečkách
- Příloha 10.....Dotazník – Průzkum povědomí Čechů o španělské Andalusii

Příloha 1: Hranice španělských autonomních oblastí

Zdroj:

www.wall-maps.com

Příloha 2: Římské provincie v Hispánii

Zdroj:

www.academialatina.org

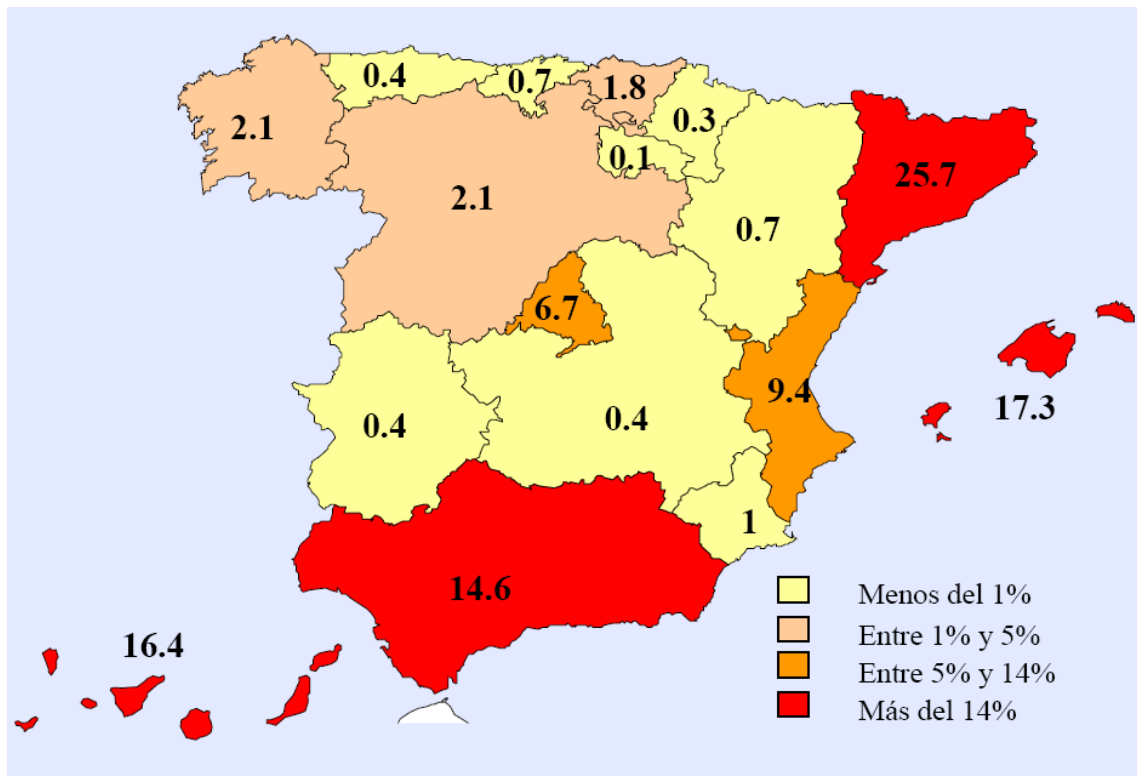
Příloha 3: Andaluské provincie

Zdroj:

www.andalucia.org

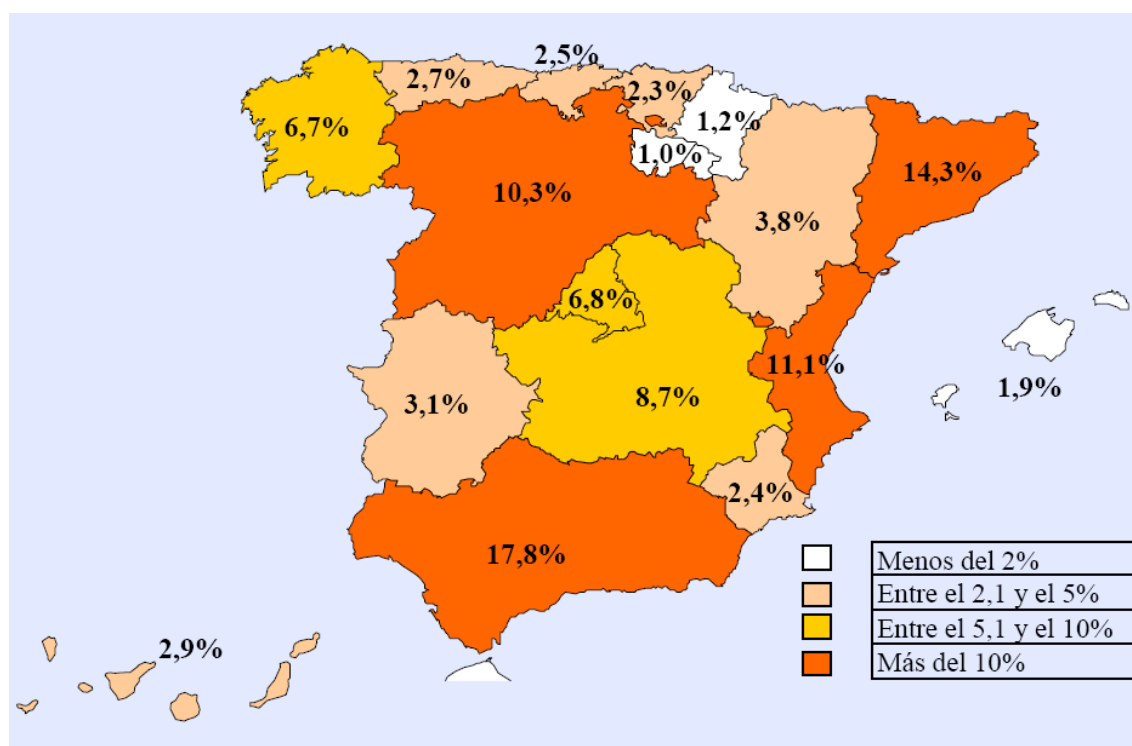
Příloha 5: Návštěvnost autonomních oblastí – zahraniční návštěvníci (v %)

Zdroj:

Balace del turismo en España en 2006 – Instituto de Estudios Turísticos,
www.iet.tourspain.es

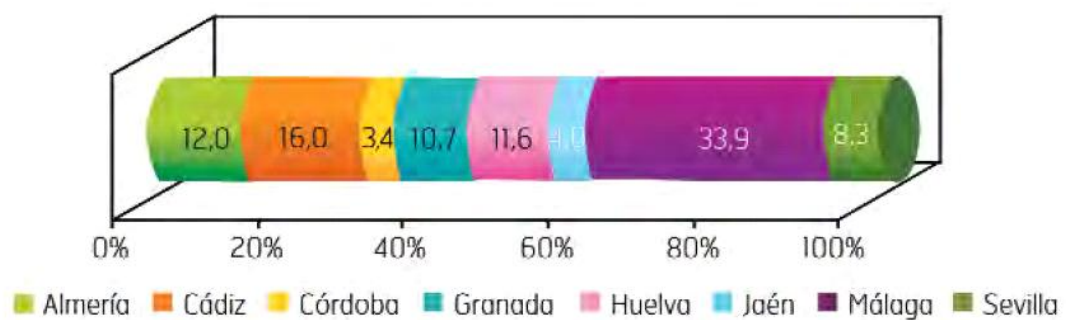
Příloha 6: Návštěvnost autonomních oblastí – rezidenti (v %)

Zdroj:

Balace del turismo en España en 2006 – Instituto de Estudios Turísticos,
www.iet.tourspain.es

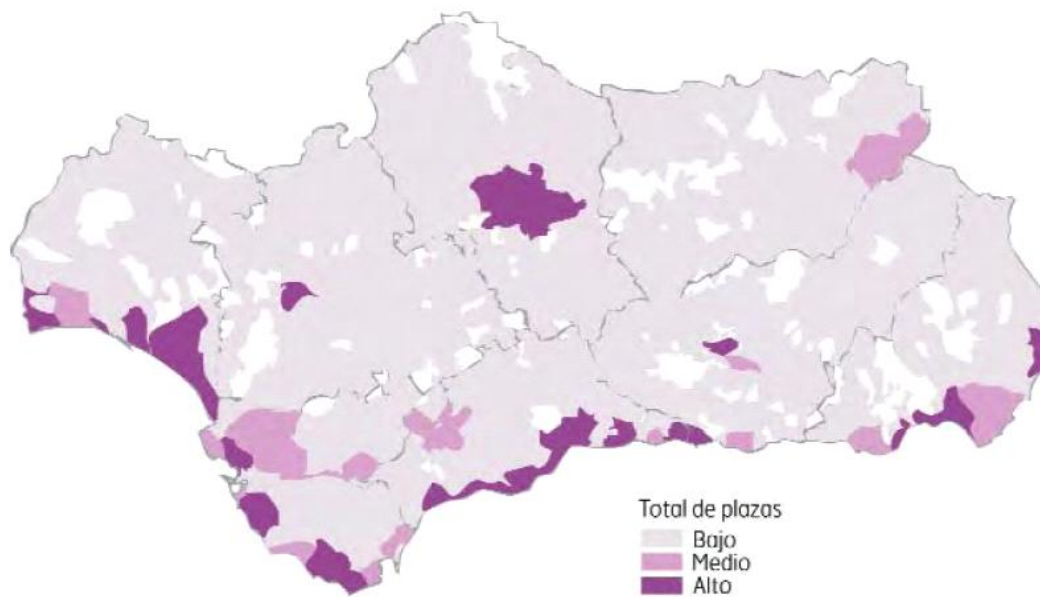
Příloha 7: Procentuální podíl andalusských ubytovacích kapacit v jednotlivých provinciích

Zdroj:

Balance del Año Turístico en Andalucía 2007 – Consejería de Turismo, Comercio y Deporte, www.juntadeandalucia.es/turismocomercioydeporte

Příloha 8: Koncentrace ubytovacích kapacit v Andalusii

Zdroj:

Balance del Año Turístico en Andalucía 2007 – Consejería de Turismo, Comercio y Deporte, www.juntadeandalucia.es/turismocomercioydeporte

Příloha 9: Cesta po bílých městečkách

Zdroj:

www.cadiz-turismo.com

Příloha 10: Dotazník – Průzkum povědomí Čechů o španělské Andalusii

1. Jaké dovolené dáváte přednost?

- Raději cestuji individuálně
- Preferuji organizované cestování (s cestovní kanceláří, apod.)

2. Jaký typ zájezdu využíváte častěji?

- Pobytový (v hotelovém komplexu)
- Pobytový s fakultativními výlety
- Poznávací
- Ani jeden z uvedených možností

3. Navštívil/a jste Španělsko?

- Ano jednou
- Více než jedenkrát
- Ne, ale rád/a bych
- Ne a ani nemám zájem

4. Co se Vám vybaví, když se řekne Španělsko?

5. Říká Vám něco pojem Andalusie?

- Ano, již jsem ji navštívil/a
- Ano, ještě jsem ji nenavštívil/a, ale plánuji to
- Ano, ještě jsem ji nenavštívil/a a ani to neplánuji
- Nikdy jsem o ni neslyšel/a

6. Pokud jste Andalusii navštívil/a, jaký byl důvod vaší cesty? (více možností)

- Dovolená
- Business, studium
- Návštěva rodiny, známých

7. Která z těchto měst se podle Vás nacházejí v Andalusii? (více možností)

- Sevilla
- Granada
- Córdoba
- Jerez
- Málaga
- Jaén

8. Andaluské flamenco v sobě ukrývá kulturu?

- Španělskou
- Židovskou
- Arabskou
- Cikánskou
- Španělskou a Arabskou
- Všechny uvedené
- Žádnou z uvedených

9. Znáte Alhambru?

- Ano, již jsem ji navštívil/a
- Ano, ještě jsem ji nenavštívil/a, ale plánuji to
- Ano, ještě jsem ji nenavštívil/a a ani to neplánuji
- Nikdy jsem o ni neslyšel/a

10. S jakým svátkem je spojována „Semana Santa“?

- Vánoce
- Velikonoce
- Novým rokem
- S žádným z uvedených
- Nevím

11. Slavnost „Corpus Christi“ probíhá?

- V rozmezí konce května a začátku června
- V rozmezí konce prosince a začátku ledna
- V rozmezí konce března a začátku dubna
- Nikdy jsem o tom neslyšel/a

12. S čím si spojujete město Jerez?

-
- Nevím

13. Co se Vám vybaví, když se řekne Andalusie?

14. Jste?

- Žena
- Muž

15. Do jaké věkové skupiny patříte?

- Do 17 let
- 18 – 26 let
- 27 – 40 let
- 41 – 60 let
- 61 let a více

16. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní
- Střední odborné bez maturity
- Úplné střední s maturitou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské